

Jaarstukken 2017

Recreatieschap Rottemeren

Conceptversie: 13 April 2018

NB: deze Jaarrekening is nog niet door de accountant geaccordeerd

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2017	0
1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	2
2. LEESWIJZER	7
3. PROGRAMMAVERANTWOORDING	7
3.1 PROGRAMMA 1: BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN	8
3.2 PROGRAMMA 2: BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	11
3.3 PROGRAMMA 3: ONTWIKKELING	20
3.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	31
4. PARAGRAFEN	34
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	34
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	38
4.3 FINANCIERING	40
4.4 GRONDBELEID	40
4.5 BEDRIJFSVOERING	41
JAARREKENING 2017	43
5.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017	44
5.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2017	45
5.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	46
5.4 TOELICHTING OP DE BALANS	48
5.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2017	59
5.6 OVERIGE GEGEVENS	69

JAARVERSLAG 2017

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording.

Bestuurlijke aangelegenheden

De provincie Zuid-Holland heeft in 2016 besloten per 1 januari 2018 uit het recreatieschap Rottemeren te treden. Dit besluit maakte een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling noodzakelijk. In 2016 hebben zowel het Algemeen Bestuur van het recreatieschap als de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten besloten deze wijziging vorm te geven door de gemengde regeling (waaraan raden en colleges deelnemen) om te zetten in een collegeregeling (waaraan uitsluitend colleges deelnemen).

Op 26 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in concept vastgesteld. In dezelfde vergadering heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de tekst van de door de individuele deelnemers vast te stellen Gebiedsverordeningen. Dit was noodzakelijk omdat met de inwerkingtreding van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling de kaderstelling voor het recreatiebeleid een bevoegdheid is van de deelnemende gemeenten en daardoor de Algemene Verordening van het recreatieschap komt te vervallen.

Zowel de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling als de Gebiedsverordeningen zijn eind 2017 vastgesteld door de deelnemende gemeenten en op 1 januari 2018 in werking getreden.

In verband met het 50-jarig bestaan van Recreatieschap Rottemeren is een feestprogramma uitgevoerd. In januari is een prijsvraag uitgeschreven voor het beste idee voor een vernieuwend evenement in de Rottemeren met 'Film aan De Rotte' op 23 september als overtuigende winnaar. De Stichting Plezierrivier De Rotte heeft in samenwerking met het recreatieschap op 30 juni de Rotteconferentie georganiseerd. Op 25 augustus heeft de Friday Night Skate van de Rottemeren plaatsgevonden.

Sinds 1 januari 2017 verricht Staatsbosbeheer de dienstverlening aan het recreatieschap op basis van de eind 2016 vastgesteld samenwerkingsovereenkomst tussen het schap, Provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer. In december 2017 heeft Staatsbosbeheer de propositie 'Samen verder denken over samenwerken vanaf 2019' aangeboden. Op basis van deze propositie zijn het recreatieschap en Staatsbosbeheer met elkaar in gesprek over de samenwerking na 31 december 2018.

Beheer, Onderhoud en Exploitatie

Het gebiedsbeheer is uitgevoerd zoals beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Doordat de geplande reguliere onderhoudswerkzaamheden tegen lagere kosten konden worden uitgevoerd is er

ruimte ontstaan om een aantal niet-geplande (noodzakelijke) werkzaamheden uit te voeren, zoals het verwijderen van ondieptes in de Willem Alexander roeibaan en extra maaiwerk in verband met explosieve groei van waterplanten in de Zevenhuizenplas.

De Essentaksterfte grijpt inmiddels sterk om zich heen. In 2008 is de ziekte voor het eerst in Nederland waargenomen. Nadat het beeld eerst wisselde over de jaren, is de situatie de afgelopen jaren sterk verslechterd. Op basis van ervaringen uit landen waar de ziekte eerder aanwezig was (bijvoorbeeld Denemarken en Polen) wordt verwacht dat 90% van de Essen zal afsterven. Het recreatieschap heeft een plan van aanpak voor planmatig bosbeheer en de Essentaksterfte vastgesteld. Om onveilige situaties te voorkomen zijn bomen met Essentaksterfte die nu reeds gevaar opleverden voor de bezoekers verwijderd.

Naast het reguliere onderhoud is voor een bedrag van circa € 345.000 groot onderhoud uitgevoerd. Verder is de oostelijke oever van de roeibaan in de Eendragtspolder versterkt en is bij de najaarsrapportage 2017 besloten om het resterende saldo van het hiervoor beschikbare krediet te besteden aan versterking van de westelijke oever.

In 2017 zijn twee kleine perceeltjes grond verkocht hetgeen nauwelijks van invloed is op de totale grondpositie van het recreatieschap. In het beheer van de exploitaties was één van de belangrijkste ontwikkelingen de sloop van het van het failliete restaurant 't Hoekse Hout en de uitgifte in erfpacht van de kavel aan een nieuwe exploitant ten behoeve van de bouw een nieuw restaurant. Voorts is bereikt dat de gerechtelijke procedures rond permanente bewoning op de Koornmolen konden worden afgerond.

Ontwikkelingen

De Rotte Verdient Het

In het afgelopen jaar is besloten het programma “De Rotte Verdient Het” te beëindigen. De onder dit programma lopende en nog op te starten projecten worden zelfstandig voortgezet. Op deze projecten zijn in het afgelopen jaar belangrijke resultaten behaald en mijlpalen bereikt, zoals de start van de aanleg van de Hennipgaarde, het vaststellen van de marketingstrategie ‘Ook dit is De Rotte’ en het ondertekenen van de intentieovereenkomst voor de aanleg van het Verlengde Molengangenpad. Voor dit project is een subsidie van € 800.000 aangevraagd bij de Metropoolregio Den Haag-Rotterdam. Deze subsidie zal naar verwachting begin 2018 worden toegekend waarna het naar verwachting in 2019/2020 zal kunnen worden uitgevoerd. Voor de projecten Aanvullende voorzieningen vaarnetwerk, Bewegwijzering Rotte en een nieuwe schakel in de tweede ring fietspad is voor een totaalbedrag van € 550.000 subsidie toegekend door de Landschapstafel Hof van Delfland. Deze projecten kunnen in 2018/2019 uitgevoerd worden.

Inpassing/gebiedsontwikkeling A 16

De Raad van State heeft in mei uitspraak gedaan in de zaak die een groep bezwaarmakers had aangespannen en het Tracébesluit A16 in stand gelaten. Hiermee is het Tracébesluit onherroepelijk geworden.

Het Recreatieschap heeft intensief bijgedragen aan een inpassing die ook aangrijpingspunten biedt voor de ontwikkeling van dit gebied. Op hoofdlijnen zijn afspraken gemaakt over de verdere uitvoering. Onderdeel hiervan is dat het Recreatieschap zal zorgdragen voor de realisatie van de watercompensatie. Deze afspraken zullen naar verwachting begin 2018 worden vastgelegd in overeenkomsten.

Voor de uitvoering van bovenwettelijke maatregelen (ervan uitgaande dat Rijkswaterstaat de wettelijke inpassingskosten betaalt) is een bestemmingsreserve van € 2,5 miljoen beschikbaar.

Rivieroevers

Het programma Rivieroevers van de gemeente Rotterdam is van strategisch belang voor de ontwikkeling van het Rottemeregebied. Het recreatieschap draagt bij aan deze ontwikkeling en heeft hiervoor een bestemmingsreserve van € 3 miljoen beschikbaar. Inmiddels voldoet de gemeente Rotterdam aan de cofinancieringseis van € 3 miljoen. De eerste projecten zijn geïdentificeerd en starten naar verwachting begin 2018.

Financiële samenvatting

Het jaarresultaat 2017 bedraagt € 650.168 voordelig ten opzichte van de bij de Najaarsrapportage 2017 gewijzigde begroting 2017. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de eind 2017 ontvangen eindafrekening (€ 583.372 voordelig) van de realisatie van de brug over de Eendragtspolder. Het geprognoseerde resultaat bij de najaarsrapportage 2017 bedroeg € 10.402 nadelig.

Exploitatie

De resultaten per programma zijn als volgt:

Progr	Omschrijving	Resultaat	V/N
1	Bestuurlijke aangelegenheden	€ 309	V
2	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	€ 65.762	V
3	Ontwikkeling	€ 577.097	V
-	Algemene dekkingsmiddelen	€ 7.000	V
	Jaarresultaat 2017	€ 650.168	V

V = voordelig; N = nadelig

In het volgende overzicht zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2017 weergegeven.

Onderwerp	Bedrag	V/N	Programma	Product
Lagere bestuurskosten	€ 1.762	V	1. Bestuurlijke aangelegenheden	Bestuursproducten
Hogere kosten mn agv juridische procedures geannuleerd evenement en permanente bewoning recreatiepark De Koornmolen	€ 8.810	N	1. Bestuurlijke aangelegenheden	Juridische ondersteuning en advisering
Onderwerp	Bedrag	V/N	Programma	Product

Lagere accountantskosten, hogere bank- en treasurykosten, hogere rentebaten	€ 7.357	V	1. Bestuurlijke aangelegenheden	Financiën
Hogere lasten gebiedsbeheer	€ 926	N	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	gebiedsbeheer
Lagere lasten voor belastingen	€ 48.000	V	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Economisch beheer
Hogere verzekeringslasten	€ 22.227	N	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Economisch beheer
Lagere lasten economisch beheer (o.a. lagere dotatie vz. dubieuze debiteuren)	€ 8.983	V	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Economisch beheer
Lagere uitgaven communicatie	€ 2.994	V	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Economisch beheer
Hogere verantwoorde lasten op krediet Communicatie RM 50 jaar	€ 1.264	N	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Kredieten pgm 2
Hogere incidentele baten voorgaande jaren	€ 37.295	V	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Diverse lasten en baten
Voordelige eindafrekening bijdrage brug over de Eendragtspolder	€ 583.372	V	3. Ontwikkeling	Diverse lasten en baten
Subtotaal	€ 656.536	V		
Overige verschillen	€ 6.368	N		
Jaarresultaat 2017	€ 650.168	V		

V = voordelig; N = nadelig

Voor een specificatie en nadere analyse van de genoemde verschillen wordt verwezen naar de toelichtingen bij de programma's.

Exploitatie 2017 en meerjarenraming 2018-2020

Aangezien het krediet bijdrage brug Eendragtspolder afgelopen jaren is gedekt vanuit de investeringsreserve, stellen we voor het voordelige verschil realisatie van de brug over de Eendragtspolder ad. € 583.372 toe te voegen aan de investeringsreserve.

Voorgesteld wordt het resterende voordelige saldo van het jaarresultaat 2017 van € 66.796 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Bovengenoemde verschillen in de jaarrekening 2017 zijn allen incidenteel met uitzondering van de afwijkingen op belastingen (€ 25.000 structureel lager) en verzekeringen (€ 16.500 structureel hoger) welke deels structureel zijn. We stellen voor om deze mutaties te verwerken in de begroting 2018 en verder.

Het resultaat van de begroting 2018 bedraagt na de 1^e begrotingswijziging € 903 nadelig. Met het verwerken (in de volgende begrotingswijziging 2018) van de budgetaanpassingen op belastingen en verzekeringen 2018 en verder bedraagt het resultaat begroting 2018 € 7.597 voordelig.

Vermogenspositie

In 2017 hebben meerdere mutaties plaatsgevonden op de (algemene) reserve(s).

De stand van de Algemene Reserve bedroeg eind 2016 ca. € 5.1 mln. De geprognoseerde stand ultimo 2017 bedroeg bij de Najaarsrapportage 2017 € 4.9 mln. De feitelijke eindstand 2017 van de Algemene Reserve bedraagt € 5 mln. Zie hoofdstuk 5 voor een nadere specificatie van alle mutaties.

Na verwerking van de resultaatbestemming 2017 (voordeel van € 66.796) en de claims van de lopende kredieten (€ 0.5 mln.) bedraagt de stand van de Algemene Reserve ca. € 4.5 mln.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de programmabegroting 2017 en de Najaarsrapportage 2017. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2017 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. In de kolom resultaat worden voordelen voor het schap weergegeven met een "V" en nadelen met een "N".

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2017. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt? 2.

Wat hebben we gedaan?

3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna ingaan op de volgens het BBV verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering; - Grondbeleid; - Bedrijfsvoering.

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2017 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2017 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting. Voor de toelichting op het overzicht van baten en lasten is de richtlijn gehanteerd de verschillen toe te lichten bij afwijkingen ten opzichte van de begroting (na wijziging) van meer dan 3%, met een minimum van € 2.500.

Tevens is in hoofdstuk 5 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden;
- Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden; -
- Programma 3 Ontwikkeling; - Algemene dekkingsmiddelen.

Dit hoofdstuk geeft per programma een toelichting op de gerealiseerde doelen, de gevolgde aanpak en de kosten hiervan.

3.1 Programma 1: Bestuurlijke aangelegenheden

Wat hebben we bereikt?

Kwalitatief bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap; -
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap; -
- financieel beleid, begroting en verantwoording.

Daarbij is rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en andere stakeholders in het schapsgebied.

Daarnaast zijn alle bestuursvergaderingen voorbereid, inclusief verslaglegging van bestuursvergaderingen en het zorgdragen voor het uitvoeren van de actiepunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur heeft plaats gevonden door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten;
2. Juridische ondersteuning en advisering;
3. Financiën.

Ad.1 Bestuursproducten De bestuursproducten omvatten:

- het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- het fungeren als eerste aanspreekpunt voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen;
- het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- de eindtoets op bestuursvoorstellen.

Naast de reguliere bestuursondersteuning was er in 2017 veel aandacht voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling (toelichting bij het krediet Onderzoek naar toekomstscenario's) en voor het 50-jarig bestaan van het recreatieschap (toelichting bij het krediet Communicatie RM 50 jaar).

Sinds 1 januari 2017 verricht Staatsbosbeheer de dienstverlening aan het recreatieschap op basis van de eind 2016 vastgesteld samenwerkingsovereenkomst tussen het schap, Provincie ZuidHolland en Staatsbosbeheer. In december 2017 heeft Staatsbosbeheer de propositie 'Samen verder denken over samenwerken vanaf 2019' aangeboden. Op basis van deze propositie zijn het recreatieschap en Staatsbosbeheer met elkaar in gesprek over de samenwerking na 31 december 2018.

Bestuursvergaderingen

In 2017 heeft het Dagelijks Bestuur vijf maal vergaderd. Daarnaast is er bestuurlijk overleg geweest voor oordeelsvorming over de toekomstige governance van het schap en de daaruit voortvloeiende gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling.

Het Algemeen Bestuur heeft in 2017 drie maal vergaderd. Deze vergaderingen hebben op locatie plaatsgevonden bij de 'Retraiterie Rottemeren' te Bleiswijk.

Samenstelling bestuur

In 2017 is als gevolg van het aftreden van wethouder Vroegop-De Bruijne de heer D. de Haas door de gemeenteraad van Zuidplas benoemd als nieuw lid van het Algemeen Bestuur.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Bestuursproducten	Lasten	103.132	113.600	113.600	111.838	1.762 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(103.132)	(113.600)	(113.600)	(111.838)	1.762 V

Toelichting

De lasten op het product bestuursproducten bestaan voor € 99.400 uit de vaste lasten door Staatsbosbeheer geleverde dienstverlening 2017. Het voordelige verschil van € 1.762 wordt veroorzaakt door lagere lasten op vergaderkosten, abonnementen etc.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de Gemeenschappelijke Regeling (Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) en Algemene wet bestuursrecht (Awb)). Ook het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) behoren tot de juridische ondersteuning en advisering.

In 2017 is veelvuldig geadviseerd op het gebied van het publiek- en privaatrecht en in het kader van bestuursvoorstellen. Meer specifiek is geadviseerd ten aanzien van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling en de gevolgen daar van. Verder is geadviseerd in de procedures inzake de permanente bewoning op het recreatiepark De Koornmolen en is juridische ondersteuning ingezet op een juridische procedure rond een evenement dat in 2016 niet is doorgegaan.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Juridische ondersteuning en advisering	Lasten	53.362	16.100	16.100	24.910	8.810 N
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(53.362)	(16.100)	(16.100)	(24.910)	8.810 N

Toelichting

Het nadelige verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere externe kosten op het dossier permanente bewoning De Koornmolen.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de Gemeenschappelijke Regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- uitvoeren van de interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, Najaarsrapportage en jaarstukken;
- werkzaamheden in het kader van de vennootschapsbelastingplicht;
- voorbereiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidiecontroles, jaarrekeningcontrole

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Financiën	Lasten	99.169	83.900	92.000	89.643	2.357 V
	Baten	127.766	105.000	105.000	110.000	5.000 V
Saldo		28.597	21.100	13.000	20.357	7.357 V

Toelichting

Lasten

Het voordelige verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten van € 3.600 voor de externe accountant en hogere lasten voor bank- en treasury van € 1.243.

Baten

De baten van € 105.000 bestaan uit de ontvangen 5.25% rente op de uitstaande gelden bij de RBS. Daarnaast is een bedrag van € 5.000 ontvangen als rente op de overige rekeningen.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Onderzoek naar toekomstscenario's	2017	175.000	106.763	68.237	27.141	133.904	41.096	77%
- Dekking uit Algemene Reserve		175.000	106.763	68.237	27.141	133.904	41.096	

- Dekking uit Algemene Reserve		175.000	106.763	68.237	27.141	133.904	41.096	
--------------------------------	--	---------	---------	--------	--------	---------	--------	--

Krediet Onderzoek naar toekomstscenario's

Sinds 2016 is een werkgroep actief die bestaat uit ambtelijke adviseurs van deelnemende gemeenten en Staatsbosbeheer. De werkgroep heeft de opdracht om te komen tot een nadere uitwerking van de governance van het samenwerkingsverband. Voor de ondersteuning van de ambtelijke werkgroep wordt externe expertise ingehuurd.

In 2017 is inzet gepleegd om Gemeenschappelijke Regeling conform de besluitvorming in 2016 om te zetten naar een collegeregeling en in het opstellen van gelijklopende Gebiedsverordeningen. Zowel de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling als de Gebiedsverordeningen zijn eind 2017 door de afzonderlijke gemeenteraden van de schapsdeelnemers vastgesteld en per 1 januari 2018 in werking getreden.

In 2017 is ook het onderzoek op hoofdlijnen van de mogelijkheden tot het overdragen van de infrastructuur door het recreatieschap aan de gemeenten afgerond. Op basis van een globale analyse is besloten het beheer en onderhoud vooralsnog binnen het takenpakket van het recreatieschap te houden. In 2018 zijn nog diverse werkzaamheden noodzakelijk ten behoeve van het inregelen van governance. Hierbij valt te denken aan de verdere uitwerking van de besluitvormingsstructuur van het recreatieschap (ambtelijke adviescommissie, mandatering etc.). Met het oog hierop wordt voorgesteld het krediet te verlengen tot 31 december 2018.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve tbv dekking kredieten	111.914		68.237	27.141	41.096
Algemene reserve tbv aanbesteding accountant	3.000				
Totaal	114.914	0	68.237	27.141	41.096

De onttrekking aan de Algemene Reserve betreft de dekking van de uitgaven op het krediet onderzoek naar toekomstscenario's.

3.2 Programma 2: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden binnen de Gemeenschappelijke Regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden is gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer;
2. Economisch beheer;
3. Regelgeving & handhaving;

4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer gaat over het onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltype. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten. Bij grote afwijkingen kan deze evaluatie leiden tot een voorstel tot begrotingsaanpassing.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsprognose. Op basis hiervan wordt ter egalisatie van kosten een voorziening getroffen. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

Het product gebiedsbeheer bestaat verder uit:

- Het inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuuren recreatieschap te onderhouden (het samenstellen van de onderhoudsbestekken en het aanbestedingsproces). In het aanbestedingsproces wordt aandacht besteed aan mogelijke SROI-trajecten (social return on investment);
- maken van afspraken met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d.

In 2017 is bestuurlijk veel aandacht geweest voor de sterk om zich heen grijpende Essentaksterfte. In 2008 is de ziekte voor het eerst in Nederland waargenomen. Nadat het beeld eerst wisselde over de jaren, is de situatie de afgelopen jaren sterk verslechterd. Op basis van ervaringen uit landen waar de ziekte eerder aanwezig was (bijvoorbeeld Denemarken en Polen) wordt verwacht dat 90% van de Essen zal afsterven.

Het Dagelijks Bestuur heeft 2 oktober 2017 een plan van aanpak voor planmatig bosbeheer en de Essentaksterfte vastgesteld. Vanwege de impact van de uit te voeren maatregelen op de Bleiswijkse Zoom en het Lage Bergse Bos (in combinatie met de aanleg van de A16 Rotterdam) is de gemeenteraad van Lansingerland geconsulteerd door middel van een informerende presentatie en door behandeling in de commissie ruimte. Vervolgens heeft het Algemeen Bestuur op 27 november 2017 het plan van aanpak met het bijbehorende communicatieplan vastgesteld.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Gebiedsbeheer	Lasten	3.390.798	3.532.300	3.532.300	3.533.226	926 N
	Baten	12.643	13.200	37.357	37.088	269 N
Saldo		(3.378.156)	(3.519.100)	(3.494.943)	(3.496.138)	1.195 N

Lasten

Gebiedsbeheer: specificatie lasten	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Regulier Onderhoud	1.155.400	1.160.460	-5.060
Groot Onderhoud	1.654.900	1.654.900	0
Overig	722.000	717.866	4.134
Saldo	3.532.300	3.533.226	(926)

Regulier Onderhoud

In 2017 zijn de geplande werkzaamheden regulier onderhoud, o.a. het bestek Gras en Water en het Hygiënebestek, uitgevoerd. Daarnaast zijn de volgende werkzaamheden die noodzakelijk waren uitgevoerd:

- In het voorjaar zijn de ondieptes in de Willem Alexander roeibaan verwijderd.
- In de Zevenhuizenplas zijn extra maaierwerkzaamheden uitgevoerd in verband met de (opnieuw) optredende explosieve groei van waterplanten. Desondanks kon niet worden voorkomen dat de waterplanten op sommige momenten het zwemmen binnen de daarvoor aangewezen zwemlocaties belemmerden. Daarnaast kon er niet worden gesurft in de omgeving van de surfschool waar geringe bodemdiepte er voor zorgt dat de waterplanten welig groeien.
- In 2017 zijn in overleg met een ecooloog van Staatsbosbeheer chemische middelen toegepast ter bestrijding van de invasieve exoten Reuzenbereklaauw en Japanse Duizendknoop. De resultaten zijn gemonitord en worden geëvalueerd.
- Essentaksterfte: Ter voorkoming van onveilige situaties zijn bomen met Essentaksterfte die gevaar opleverden voor de bezoekers verwijderd.

Zoals bij de najaarsrapportage 2017 verwacht is konden alle geplande werkzaamheden regulier onderhoud binnen het beschikbare budget uitgevoerd worden en is door de doorwerking van behaalde aanbestedingsvoordelen op de onderhoudsbestekken financiële ruimte ontstaan. Hierdoor konden ook de beschreven noodzakelijke werkzaamheden binnen het budget worden opgevangen. De werkelijke totale lasten regulier onderhoud zijn in 2017 nagenoeg uitgekomen op het budget 2017.

Groot Onderhoud

De werkelijke dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud is met ruim € 1.6 mln. gelijk aan het begrote bedrag. De werkelijke lasten van Groot Onderhoud bedroegen in 2017 € 345.319 en zijn verantwoord op de Voorziening Groot Onderhoud. In de paragraaf kapitaalgoederen is een toelichting opgenomen op de werkelijke uitgaven (en werkzaamheden) in 2017.

Overig

De onder “overig” opgenomen posten betreffen de lasten van de dienstverlening Staatsbosbeheer, afschrijvingen en de lasten voor gas, water en elektriciteit.

Baten

Op de baten zijn geen noemenswaardige afwijkingen gerealiseerd.

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- het formuleren c.q. actualiseren van het grondbeleid;
- het beheer van grondposities op basis van het vastgestelde grondbeleid; - het beheer van exploitaties.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied) zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van het recreatieschap. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het recreatieschap.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en –opstallen (passend binnen de huidige ambities van het recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

In 2017 is o.a. aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Het failliete restaurant 't Hoekse Hout is door de curator verkocht aan een nieuwe exploitant. Alle achterstallige canons inclusief boeterente zijn tussen het schap en de curator verrekend. Met de nieuwe erfpachter is overeenstemming bereikt over beëindiging van het oude erfpachtrecht, de uitgifte van een nieuwe kavel grond en de bouw een nieuw restaurant. Het oude restaurant is eind 2017 gesloopt.
- Met de erfpachter van restaurant De Bergse Plas zijn de plannen voor vernieuwing en uitbreiding van het erfpachtrecht geëffectueerd. Dit sluit aan bij de vernieuwing van de inrichting van het nabijgelegen plein en omgeving in het Lage Bergse Bos, waarbij deze omgeving een aantrekkelijke nieuwe functie en uitstraling heeft gekregen.
- De gerechtelijke procedures rond permanente bewoning op de Koornmolen zijn in 2017 afgerond. Er zijn schikkingen getroffen tussen het Recreatieschap en de permanente bewoners.
- Met diverse agrariërs zijn eenjarige geliberaliseerde pachtcontracten gesloten voor verschillende weilandpercelen.
- Aan manege Hillegersberg is een nieuwe erfpachtkavel (ca. 2 ha) uitgegeven; dit in verband met een verplaatsing van de manege als gevolg van de aanleg van de A16 Rotterdam. De oude erfpachtlocatie heeft de manege verkocht aan Rijkswaterstaat.
- Met Eurosurfing en het Sporteiland zijn huurcontracten afgesloten voor percelen die reeds bij die exploitanten in gebruik waren.
- Twee huurders hebben hun contracten opgezegd. Het betreft het parkeerterrein bij de Lindehoeve (wat nadat de exploitatie verkocht is en mogelijk weer verhuurd zal kunnen worden aan de nieuwe exploitant) en een contract voor de aalvisserij in de Rottemeren.
- Met Artihove zijn specifieke afspraken gemaakt voor een tijdelijke verlaging van de canon, omdat de realisatie van het plan VIDAA geen volledige doorgang heeft kunnen vinden. De exploitant is nu op zoek naar een nieuwe invulling van de locatie.

Product	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
---------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Economisch beheer	Lasten	329.929	296.700	341.700	306.507	35.193 V
	Baten	709.521	515.000	710.000	707.427	2.573 N
Saldo		379.593	218.300	368.300	400.920	32.620 V

Toelichting

Het voordelige saldo op het product economisch beheer bedraagt € 32.620 met name door lagere lasten dan begroot voor 2017.

Lasten

De lasten op het product economisch beheer bestaan uit de onderdelen dienstverlening Staatsbosbeheer, belastingen/verzekeringen, dotatie voorziening dubieuze debiteuren, overige materiele kosten en kosten voor onderzoek en advies. De vaste lasten dienstverlening Staatsbosbeheer bedragen € 91.300. Het voordelig resultaat is als volgt te verklaren:

- De lasten voor belastingen bedragen € 143.530 en zijn ruim € 48.000 lager dan begroot, o.a. door een vermindering op een aanslag Hoekse Kade 1B van € 25.000. Aangezien lasten voor belastingen de laatste jaren onder het jaarlijkse budget blijven wordt voorgesteld om het budget belastingen vanaf 2018 structureel met € 25.000 te verlagen tot een bedrag van € 166.900.
- De lasten voor verzekeringen bedragen € 30.700 en zijn ruim € 22.000 hoger dan begroot. Het budget van € 8.500 voor verzekeringslasten blijkt structureel te laag, voorgesteld wordt om het budget vanaf 2018 met € 16.500 te verhogen tot € 25.000.
- In de lasten is tevens een dotatie van bijna € 38.700 aan de voorziening dubieuze debiteuren opgenomen en is daarmee € 6.200 lager dan bij de najaarsrapportage voorzien.
- Het restant ad. € 3.000 voordelig is het saldo van kleine over- en onderschrijdingen.

Baten

In de gewijzigde begroting 2017 ad € 710.000 is reeds bij de najaarsrapportage 2017 een bedrag van € 30.000 bijgeraamd op het oorspronkelijke budget van € 680.000 door de hogere te verwachten inkomsten aan vergunningen/leges en enkele diverse baten.

De gerealiseerde baten in 2017 van in totaal € 707.427 bestaan voor € 677.281 uit de opbrengsten van huren en (erf-)pachten en ontvangen opstalrechten. In dit bedrag is een extra bate van € 9.500 verantwoord i.v.m. ontvangen boeterente Hoekse Hout.

De overige baten bestaan uit een bedrag van € 16.717 aan inkomsten aan vergunningen en leges.

Daarnaast zijn enkele overige baten ontvangen voor totaal € 13.429 (o.a. vergoeding inrit Merenweg van € 7.500).

Per saldo resteert een klein nadelig verschil van € 2.573 op de baten economisch beheer.

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen: -

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen; -

Toezicht en handhaving.

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het recreatieschap Rottemeren, kan hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming worden aangevraagd. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de Gemeenschappelijke Regeling en de openbare orde en veiligheid. Het schap verleent vergunningen en ontheffingen omdat er een vastgestelde verordening

van kracht is. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van het schap zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Indien de keuze wordt gemaakt om geen financiering beschikbaar te stellen voor het gehele palet vindt primair inzet op daadwerkelijke handhaving plaats. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden.

In 2017 is, naast de reguliere inzet, specifiek aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Nachtvisscontroles op het vissen met drie hengels;
- Vaarcontroles op de Rotte met div handhavende partners vanuit de gemeenten.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Regelgeving en Handhaving	Lasten	477.200	480.100	480.100	480.100	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(477.200)	(480.100)	(480.100)	(480.100)	-

Toelichting

De lasten op dit product bestaan volledig uit de lasten dienstverlening Staatsbosbeheer.

Ad.4 Communicatie

De (potentiële) bezoekers en, waar relevant, het externe netwerk zijn geïnformeerd over de mogelijkheden, werkzaamheden en veranderingen in de recreatiegebieden. De wijze van informatieverstrekking is afgestemd op de doelgroepen, waarbij zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van digitale en sociale media.

Recreatieschap Rottemeren bestond op 12 januari 2017 vijftig jaar. De communicatie voor het recreatieschap stond dan ook voor een belangrijk deel in het teken van dit jubileum. Een nadere toelichting op de activiteiten die in het kader het feestprogramma zijn uitgevoerd is opgenomen bij het krediet Communicatie RM 50 jaar.

Naast het feestprogramma hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Wethouder Van Woudenberg, bestuurder van het recreatieschap, heeft samen met de eerste kinderburgemeester van de Rotte Jon Peeters het gloednieuwe beeldmerk "Ook dit is de Rotte" onthuld. Ter voorbereiding op campagnes in 2018 wordt gewerkt aan een website, een toolkit en een social media plan.

- De nieuwe, 22,5 meter hoge uitkijktoren in het Hoge Bergse Bos werd in juli feestelijk geopend. Wethouder Heuvelink, bestuurder van het schap, ging samen met Jasper Kuipers, provinciehoofd van Staatsbosbeheer, abseilend van de toren af. De uitkijktoren biedt een fantastisch uitzicht over de wijde omtrek en is zo stevig uitgevoerd dat hij in de toekomst ook als sporttoestel kan worden gebruikt.
- Robert Hughan heeft de prachtige documentaire 'Vele gezichten van de Zevenhuizerplas' gemaakt. Deze was in oktober bij het Wildlife Filmfestival Rotterdam te zien. Het Recreatieschap leverde een geringe financiële bijdrage.
- Er zijn diverse persberichten verstuurd waaronder die over de vele activiteiten, maar ook over de Essentaksterfte die ook in het Rottemereengebied is toegeslagen. Daarnaast was er aandacht voor het recreatieschap in lokale en regionale kranten (Hart van Holland, de Heraut en het AD) en op de regionale TV zender RTV Lansingerland. Deze omroep zond een interview uit met de boswachter publiek van Staatsbosbeheer en filmde de evenementen.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Communicatie	Lasten	20.629	24.000	24.000	21.006	2.994 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(20.629)	(24.000)	(24.000)	(21.006)	2.994 V

Toelichting

Lasten

Naast de vaste lasten van de reguliere dienstverlening Staatsbosbeheer van € 12.000 zijn de lasten voor reguliere communicatie en deels de kosten van het 50 jarige bestaan van de Rottemeren verantwoord. Zie ook de toelichting onderstaand bij het krediet Communicatie RM 50 jaar.

Diverse lasten en baten

Diverse lasten en baten		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Diverse lasten		29.173	-	47.736	50.555	2.819 N
Diverse baten		39.705	-	52.334	89.629	37.295 V
Saldo		10.532	-	4.598	39.074	34.476 V

Toelichting

Het saldo diverse lasen en baten bedraagt € 34.476 voordelig ten opzichte van de begroting na wijziging 2017. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere baten dan voorzien.

Lasten

De diverse lasten bestaan uit meerdere kleine en grotere posten uit voorgaande jaren, met name door een nagekomen factuur t.b.v. gladheidsbestrijding 2016 van bijna € 22.000. De begroting 2017 is hiervoor bij de najaarsrapportage 2017 aangepast.

Baten

Bij de najaarsrapportage 2017 was een bedrag van € 52.334 voorzien bestaande uit meerdere kleine afboekingen, correcties en ontvangsten voorgaande jaren. Het uiteindelijke bedrag is nog hoger uitgevallen dan voorzien en geeft een voordeel op de baten van € 37.295. De uitspraak op een bewaarschrift op de aanslag Zuiveringsheffing bedrijfsruimten 2015 heeft een vermindering van € 20.126 opgeleverd.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Onderhoud/vervanging rioolsysteem Lage en Hoge Bergse Bos	2017	299.555	258.768	6.000	170	258.938	40.617	86%
- Dekking uit Investeringsreserve		299.555	258.768	6.000	170	258.938	40.617	
Project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom	2018	95.915	0	5.000	255	255	95.660	0%
- Dekking uit Algemene Reserve		95.915	0	5.000	255	255	95.660	
Bleiswijks Verlaat	2017	1.850.000	1.132.625	0	0	1.132.625	717.375	61%
- Dekking uit Investeringsreserve		1.850.000	1.132.625	0	0	1.132.625	717.375	
Warmteleiding Rotterdam-Leiden	2017	0	5.505	0	1.870	7.375	-7.375	0%
- Dekking uit Exploitatie		0	5.505	0	1.870	7.375	-7.375	
Communicatie RM 50 jaar	2017	35.000	0	0	36.264	36.264	-1.264	104%
- Dekking uit Algemene Reserve		35.000	0	35.000	35.000	35.000	0	
- Dekking uit Exploitatie		0	0	0	1.264	1.264	-1.264	
- Dekking uit Algemene Reserve		130.915	0	40.000	35.255	35.255	95.660	
- Dekking uit Investeringsreserve		2.149.555	1.391.393	6.000	170	1.391.563	757.992	
- Dekking uit Exploitatie		0	5.505	0	3.134	8.639	-8.639	

Krediet Onderhoud/vervanging rioolsysteem Lage en Hoge Bergse Bos

Het beheer van het rioolsysteem in het Lage Bergse Bos wordt reeds uitgevoerd door gemeente Lansingerland. In 2017 is ook de schriftelijke overdracht gerealiseerd. Het krediet wordt afgesloten.

Krediet Project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom

Het project is voor het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard gecompliceerder dan waar aanvankelijk van uit werd gegaan waardoor de voorbereiding en aanbesteding is uitgesteld naar 2018.

Krediet Bleiswijks Verlaat

In 2017 zijn geen werkzaamheden meer ten laste van dit krediet uitgevoerd. Het krediet wordt afgesloten.

Warmteleiding Rotterdam-Leiden

Warmtebedrijf Rotterdam heeft in 2016 te kennen gegeven dat zij een ondergrondse leiding met een bovengronds boosterstation door het Rottemerengebied wil aanleggen. In 2016 zijn gesprekken gevoerd met het Warmtebedrijf, waarbij het tracé is bepaald (voornamelijk onder fietspaden of via gestuurde boringen) en is gezien welke locaties voor het boosterstation in aanmerking komen. Er zijn met het Warmtebedrijf nog geen definitieve afspraken vastgelegd over tracé, locatie of vergoedingen. Begin 2017 heeft het Warmtebedrijf aangegeven dat zij moeten wachten op een go-nogo-besluit van haar aandeelhouders voordat zij verder in gesprek gaan met het schap. Eind 2017 heeft het Warmtebedrijf laten weten dat ze verder gaan met het project en dat op korte termijn afspraken worden gemaakt over de vergoeding van de kosten die het schap maakt. We stellen voor om het krediet te verlengen tot en met 2018 waarbij in 2018 de mogelijke verrekening van de door het schap gemaakte kosten t/m 2017 met het Warmtebedrijf kan plaatsvinden.

Krediet Communicatie RM 50 jaar.

Op 12 januari lanceerde het recreatieschap het feestjaar met een persbericht en prijsvraag voor een innovatief evenement. Het feestprogramma bestond uit diverse grote activiteiten waarmee het recreatieschap zowel haar bestuurlijke doelgroep en samenwerkingspartners als de doelgroep recreanten in het zonnetje heeft gezet:

- Rotteconferentie: Eind juni organiseerden de Stichting Plezierrivier de Rotte en het schap de conferentie 'Samen voor de Rotte'. Maatschappelijke organisaties, ondernemers, bewoners, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenervwaard, de gemeenten en ook het recreatieschap spraken elk een belofte uit om de Rotte verder te ontwikkelen tot een rivier waar bewoners met plezier recreëren, van de natuur genieten, prettig wonen en ondernemers hun boterham verdienen.
- Waterfestival: Zaterdag 1 juli was de Crooswijksebocht in Rotterdam omgetoverd tot een strand aan de Rotte. Onder luid getoeter werd het Vaarnetwerk de Rotte gelanceerd. Er was een enerverende drakenbootrace en velen haalden hun hart op bij het kanoën, suppen, (sloep)roeien en de rondvaart.
- Skatetocht Rottemeren: Het Recreatieschap Rottemeren organiseerde eind augustus een gratis skatetocht van 10 en 19 km door de Rottemeren. De start was in het Lage Bergse Bos, bij familierestaurant Bergsche Plas. Er kwamen bijna 700 mensen op af, die op een sportieve manier de Rottemeren beleefden en ontdekten.
- Op filmsafari in de Rottemeren: The Blue Lagoon of The Life Aquatic kijken vanaf een bootje op de Rotte. Dat kon eind september tijdens Film op de Rotte, een initiatief van Stichting Pleinbioscoop Rotterdam en Stichting Lekker Groen, de winnaar van de prijsvraag 50 jaar recreatieschap Rottemeren.

Voor de uitvoering van de activiteiten in het kader van het feestprogramma was een totaalbedrag van € 48.000 voorzien. Het Algemeen Bestuur heeft eind 2016 besloten een krediet van € 35.000 toe te kennen als incidentele aanvulling op het reguliere communicatiebudget 2017. Daarnaast is een bedrag van € 13.000 ten laste van de reguliere begroting gebracht (bestuursrepresentatie en communicatie). Op het krediet is € 1.264 meer verantwoord (dekking ten laste van de exploitatie) terwijl op het reguliere communicatiebudget een onderschrijding is gerealiseerd van € 2.994. Per saldo is een klein voordeel gerealiseerd. Het krediet wordt afgesloten.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene Reserve tbv dekking kredieten	0		40.000	35.255	4.745
Investeringsreserve tbv dekking kredieten	23.070	50.000	6.000	170	5.830
Investeringsreserve tbv exploitatie	80.749	80.749	80.749	80.749	0
Reserve Beheer Noordoever	120.838	120.838	120.838	120.838	0
Algemene Reserve tbv UGO 2016	58.822				
Totaal	283.479	251.587	247.587	237.012	10.575

Toelichting

De specificatie van de onttrekkingen aan de reserves is zichtbaar in de eerder vermelde krediet tabel. Er is in dit programma minder uit de reserves onttrokken dan begroot voor de kredieten door lagere uitgaven op deze kredieten in programma 2 dan begroot.

De overige onttrekkingen ten behoeve van de exploitatie (sluiswachterswoning en t.b.v. externe projecten) en de onttrekkingen uit de reserve beheer Noordoever zijn conform de begroting 2017.

3.3 Programma 3: Ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Het bestuur is geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de Gemeenschappelijke Regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het bestuur is geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Zo is inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden. Hiervoor is het product Planvorming & gebiedsontwikkeling geleverd.

Planvorming & gebiedsontwikkeling

In overleg met alle betrokkenen wordt een gemeenschappelijk kader geboden op de gewenste ontwikkeling in het werkingsgebied van het schap, aansluitend op de ambitie van het bestuur, de vraag van de recreant (leefstijlen) en het aanbod (positionering van het specifieke gebied). Tevens worden alle voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden gedaan die noodzakelijk zijn om (een deel) van het gebied te (her)ontwikkelen conform de ambitie van het bestuur. Hiermee wordt samen met de omgeving van het schap ingespeeld op actuele trends en ontwikkelingen. De werkzaamheden zijn geïntegreerd in het Programma De Rotte Verdient het. De uren die zijn gemaakt voor het programmamanagement en de programmacommunicatie zijn via de reguliere dienstverlening gefinancierd.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Planvorming & gebiedsontwikkeling	Lasten	234.410	228.400	228.400	228.400	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(234.410)	(228.400)	(228.400)	(228.400)	-

Toelichting

De lasten op dit product bestaan voor € 228.400 uit de lasten dienstverlening Staatsbosbeheer.

Diverse lasten en baten

Diverse lasten en baten		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Diverse lasten		-	-	-	-	-
Diverse baten		-	-	-	583.372	583.372 V
Saldo		-	-	-	583.372	583.372 V

Toelichting

Eind 2017 is het project Koningsbrug over de Ringvaart van de Eendragtspolder financieel afgesloten. Door middel van het Krediet Realisatieovereenkomst brug over de Ringvaart (zie ook kredietoverzicht bij programma 3) heeft het schap in voorgaande jaren een bedrag van € 2.4 mln als voorschot bijgedragen. Door aanpassingen in het ontwerp en door aanbestedingsvoordelen kon het project tegen lagere kosten gerealiseerd worden, waardoor bij de eindafrekening een bedrag van € 583.372 is terugontvangen.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Krediet A16 Rotterdam; v/h Ontwikkeling snelweg A13-A16 LBB)	2018	583.138	457.579	75.559	88.213	545.792	37.346	94%
- Dekking uit Investeringsreserve		410.000	284.441	75.559	88.213	372.654	37.346	
- Dekking bijdragen derden		173.138	173.138	0	-	173.138	0	
Kwaliteitsimpuls LBB	2018	50.000	0	30.000	6.821	6.821	43.179	14%
- Dekking uit Reserve Herinrichting Gebied rond A16		50.000	0	30.000	6.821	6.821	43.179	
Aanleg Watercompensatie A16 RWS	2018	0	0	0	95.827	95.827	-95.827	
- Dekking bijdragen derden		0	0	0	89.551	89.551	-89.551	
- Dekking uit Exploitatie		0	0	0	6.276	6.276	-6.276	
De Rotte Verdient 't	2019	6.517.667	1.928.679	965.901	540.055	2.468.734	4.048.933	38%
- Dekking uit Investeringsreserve		5.058.857	1.083.734	883.542	469.691	1.553.425	3.505.432	
- Dekking bijdragen derden		1.158.810	509.821	82.359	70.364	580.185	578.625	
- Dekking Voorziening Groot Onderhoud		300.000	335.124	0	-	335.124	-35.124	

A. Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder	On hold	1.300.000	28.111	0	-	28.111	1.271.889	
B. Procesgeld Inrichtingsplan 9ha	2017	10.000	17.078	0	893	17.971	-7.971	
C. Samenwerking St. Plezierrivier	2017	118.000	105.749	12.251	12.543	118.292	-292	
D. Herinrichting Plein Lage Bergse Bos	2017	180.000	144.147	1.091	-	144.147	35.853	
D. Herinrichting Plein Lage Bergse Bos, bijdrage derden		480.000	479.271	2.909	4.435	483.706	-3.706	
D. Herinrichting Plein Lage Bergse Bos, Groot onderhoud		300.000	335.124	0	-	335.124	-35.124	
E. Communicatieplan	2017	50.000	33.750	16.250	16.061	49.811	189	
F. Verkenning Hoge Bergse Bos	2018	100.000	1.710	0	-	1.710	98.290	
G: Vaarnetwerk Rotte	2018	128.810	30.550	79.450	65.929	96.479	32.331	
G: Vaarnetwerk Rotte, 50% subsidie PZH		128.810	30.550	79.450	65.929	96.479	32.331	
H: Project Herontwikkeling 9ha. Eendragtspolder	2019	1.941.357	638.064	530.000	181.807	819.871	1.121.486	
I. Restant Programmakrediet	2017	48.000	25.071	20.000	9.469	34.540	13.460	
J. Project Ontwikkellocaties RM	2018	90.890	35.398	35.000	45.128	80.526	10.364	
K. Verlengde Molengangenpad	2019	182.000	520	2.000	3.213	3.733	178.267	
L. Projectplan Marketing en Programma Rotte	2019	209.800	23.586	160.000	134.159	157.745	52.055	
M. Fase 2 Vaarnetwerk	2019	300.000	0	12.500	128	128	299.872	
M. Fase 2 Vaarnetwerk, UPG subsidie		150.000	0	0	-	0	150.000	
N. bewegwijzeringsstelsel vanaf de Rotte	2019	100.000	0	7.500	191	191	99.809	
N. bewegwijzeringsstelsel vanaf de Rotte, UPG subsidie		100.000	0	0	-	0	100.000	
O. 2e ring Fietspad kooilaan	2019	300.000	0	7.500	170	170	299.830	
O. 2e ring Fietspad kooilaan, UPG subsidie		300.000	0	0	-	0	300.000	
Monitoring Eendragtspolder	2018	378.940	102.153	38.200	36.385	138.538	240.402	37%
- Dekking uit Investeringsreserve		378.940	102.153	38.200	31.385	133.538	245.402	
- Dekking bijdragen derden		0	0	0	5.000	5.000	-5.000	
Bleiswijkse Fles	2018	84.000	128	3.000	-	128	83.872	0%
- Dekking uit Investeringsreserve		84.000	128	3.000	-	128	83.872	
Nazorgvoorzieningen Hoge Bergse Bos	2019	2.200.000	1.854.326	345.674	325.247	2.179.573	20.427	99%
- Dekking uit Investeringsreserve		2.200.000	1.854.326	345.674	325.247	2.179.573	20.427	
Realisatieovereenkomst Brug over de Ringvaart	2017	2.400.000	2.400.000	0	-	2.400.000	0	100%
- Dekking uit Investeringsreserve		2.400.000	2.400.000	0	-	2.400.000	0	

Bijdragen plankosten commerciële voorzieningen	2018	40.000	0	20.000	-	0	40.000	0%
- Dekking uit Investeringsreserve		40.000	0	20.000	-	0	40.000	
(oostelijke) Oeverversterking roeibaan(restsaldo tbv westelijke oever)	2018	900.000	5.570	510.000	497.028	502.598	397.402	56%
- Dekking uit Algemene reserve		654.013	0	370.607	256.611	256.611	397.402	
- Dekking bijdragen derden		245.987	5.570	139.393	240.417	245.987	0	
Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit	2018	250.000	17.969	75.000	37.641	55.610	194.390	22%
- Dekking uit Reserve Biodiversiteit		50.000	0	0	-	0	50.000	
- Dekking bijdragen derden		200.000	17.969	75.000	37.641	55.610	144.390	
Uitv. pgn marketingstrategie Rotte	2018	167.000	0	0	-	0	167.000	0%
- Dekking uit Investeringsreserve		167.000	0	0	-	0	167.000	
- Dekking uit Algemene reserve		654.013	0	370.607	256.611	256.611	397.402	
- Dekking uit Investeringsreserve		10.738.797	5.724.782	1.365.975	914.536	6.639.318	4.099.479	
- Dekking uit Reserve Herinrichting Gebied rond A16		50.000	0	30.000	6.821	6.821	43.179	
- Dekking uit Reserve Biodiversiteit		50.000	0	0	-	0	50.000	
- Dekking Voorziening Groot Onderhoud		300.000	335.124	0	-	335.124	-35.124	
- Dekking bijdragen derden		1.777.935	706.498	296.752	442.973	1.149.471	628.464	
- Dekking uit Exploitatie		0	0	0	6.276	6.276	-6.276	

Toelichting

Krediet A16 Rotterdam

Sinds juli 2015 is het recreatieschap in overleg met Rijkswaterstaat over de grondverkoop en schadeloosstelling van de nieuwe snelweg. De afspraken tussen het schap en Rijkswaterstaat worden vastgelegd in diverse uitvoerings- en vastgoedovereenkomsten. Uitgangspunt voor deze overeenkomsten is het ontwerp van het tracé deel A16 in het Lage Bergse Bos en het Tracébesluit, dat in augustus 2017 onherroepelijk is geworden. Deze afspraken vormen de basis voor het vervolgproces voor de herinrichting van het Lage Bergse Bos.

Eind 2016 is met Rijkswaterstaat een vergoeding van € 173.138 overeengekomen ter compensatie van de door het schap gemaakte kosten voor het opstellen van het schetsontwerp en Voorlopig Ontwerp van het Lage Bergse Bos. Deze bijdrage is in 2016 op het krediet verwerkt.

Het recreatieschap wil tot een optimale en toekomstbestendige herinrichting komen van het schapsgebied dat door de A16 Rotterdam wordt doorkruist. De kwaliteit van deze herinrichting is

vooral van belang voor de direct omwonenden vanuit de gemeenten Rotterdam en Lansingerland. Zij hebben ook actief geageerd tegen deze ingreep en geparticipeerd in de inpassing en herinrichting. De totale herinrichting van het gebied omvat in de eerste plaats de wettelijk voorgeschreven maatregelen die direct samenhangen met de inpassing van de A16. Onderdeel van deze inpassingsmaatregelen zijn in ieder geval de verplaatsing van de manege, de aanleg van (technische) watercompensatie (wat elders in het gebied gerealiseerd zal worden) ten behoeve van de A16, herinrichting en beplanting van het gebied dat valt binnen het Tracébesluit en herstel van bestaande verbindingen en recreatieve infrastructuur. Deze kosten komen voor rekening van de initiatiefnemer, dat wil zeggen Rijkswaterstaat. Het krediet loopt door in 2018.

Krediet Kwaliteitsimpuls LBB

Het recreatieschap wil de directe inpassing van de A16 aangrijpen om te komen tot een zo optimaal mogelijke herinrichting van het gehele Lage Bergse Bos. Deze toekomstbestendige herinrichting bevat daarmee ook – bovenwettelijke - maatregelen die niet op Rijkswaterstaat kunnen worden verhaald. Uitgaand van bekostiging van de wettelijk inpassingskosten door Rijkswaterstaat heeft het Algemeen Bestuur in de vergadering van 2 november 2016 ingestemd met een bestemmingsreserve van maximaal € 2,5 miljoen voor de financiering van de bovenwettelijke maatregelen voor dit gebied.

Begin 2017 heeft het Algemeen Bestuur besloten een krediet te vormen van € 50.000 vanuit deze bestemmingsreserve dat ingezet wordt voor de ontwikkeling van een visie voor het Lage Bergse Bos, een uitvoeringsagenda en een investeringsagenda. Gelet op de relatie die dit project heeft met de planvorming A16 Rotterdam en de benodigde afstemming met gemeente Rotterdam is meer tijd nodig voor dit project. Hierdoor zijn de lasten 2017 achtergebleven op de raming 2017. Bij de najaarsrapportage 2017 is reeds besloten tot verlenging van dit krediet tot en met 2018.

Krediet Aanleg Watercompensatie A16 RWS

De lasten van dit krediet worden integraal verrekend met Rijkswaterstaat. De uitgevoerde activiteiten 2017 betreffen de engineering tot de aanbestedingsfase. Aansluitend zal in 2018 de aanbestedingsfase uitgevoerd worden en vergoed door Rijkswaterstaat. Namens het schap zal een aanbidding aan Rijkswaterstaat worden gedaan t.b.v. het complete projectmanagement en uitvoering van het project.

Kredieten Programma De Rotte Verdient 't

Het Dagelijks Bestuur heeft op 2 oktober 2017 besloten het programma De Rotte Verdient 't (DRV't) per 1 januari 2018 te beëindigen. De binnen het programma lopende en nog op te starten projecten worden als zelfstandige projecten voortgezet.

Bij de vaststelling van de programmafinanciering De Rotte Verdient 't door het Algemeen Bestuur op 2 juli 2015 is goedkeuring verleend aan (destijds) G.Z-H om binnen de sub-posten naar eigen inzicht te kunnen schuiven, tot een maximum van 10% overschrijding per (sub)krediet. In de afgelopen periode is duidelijk geworden dat het wenselijk is om extra middelen in te zetten op de projecten Ontwikkellocaties en Verlengde Molengangenpad (wordt toelichting bij de afzonderlijke sub-kredieten). Om deze reden heeft een herschikking plaatsgevonden waarbij 10% van het subkrediet dat beschikbaar is voor het project Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder ingezet is. Dit heeft geresulteerd in de volgende verschuivingen:

Naam sub-krediet	Oorspronkelijk krediet	Verschuiving	Aangepast krediet
A. Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder	1.300.000	-130.000	1.170.000
J. Ontwikkellocaties RM	90.890	30.000	120.980
K. Verlengde Molengangenpad	182.000	100.000	282.000

Naast het afsluiten van de, niet doorlopende kredieten uit het programma DRV't, zal bovengenoemde verschuiving in de doorlopende kredieten 2018 en verder na vaststelling van de jaarstukken 2017, worden verwerkt.

A. DRV't Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder

In 2014 heeft het Algemeen Bestuur het krediet Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder beschikbaar gesteld. Dit krediet is bestemd voor het inrichten, kwartiermaken, opstarten acquisitie etc. van de evenemententerreinen Eendragtspolder (€ 950.000) en Hoge Bergse Bos (€ 350.000). Het project is vanwege de resultaten van de in 2015 uitgevoerde pilot Eendragtspolder on hold gezet. Geconcludeerd werd dat de mogelijkheden om evenementen op dit terrein te organiseren beperkt zijn. Fors investeren in het evenemententerrein zodat grootschaligere evenementen kunnen plaatsvinden past niet in het wensbeeld voor het gebied en wordt ook niet gesteund door de recreatievisie van de gemeente Zuidplas.

De gemeente Lansingerland is bezig met het opstellen van een evenementenvisie waarin een groei van het aantal grootschaligere evenementen mogelijk wordt gemaakt. Voor het evenemententerrein Hoge Bergse Bos zal in samenspraak met de gemeente in 2018 worden gezien welke investeringen nodig zijn om deze groei mogelijk te maken.

Nadat 10% van het oorspronkelijk beschikbare budget verschoven is naar andere deelprojecten (zie bovenstaande tabel) binnen het programma De Rotte Verdient 't bedraagt het beschikbare budget € 1.170.000. Voorgesteld wordt € 350.000 te reserveren om de noodzakelijke investeringen aan het evenemententerrein Hoge Bergse Bos uit te kunnen voeren. Het resterende budget van € 770.000 kan vrijvallen in de investeringsreserve.

B. DRV't Procesgeld Inrichtingsplan 9ha.

In 2017 hebben zijn er geen activiteiten uitgevoerd ten laste van dit reeds benutte krediet. Het krediet wordt afgesloten.

C. DRV't Stichting Plezierrivier De Rotte

In navolging van de Rottecafés in 2016 zijn in 2017 drie Rottecafés 'nieuwe stijl' georganiseerd (minder sprekers, meer netwerken). De Rottecafés zijn o.a. benut om het 50-jarig bestaan van het recreatieschap en de samenwerking met Staatsbosbeheer onder de aandacht te brengen. Het krediet wordt afgesloten.

D. DRV't Herinrichting plein Lage Bergse Bos

Na oplevering in 2016 van het heringerichte plein heeft in 2017 de subsidieverantwoording (incl. de controleverklaring subsidieverantwoording accountant) naar de provincie Zuid-Holland plaatsgevonden. Hiermee is het project afgesloten en wordt het krediet afgesloten.

E. DRV't Communicatieplan

In 2017 is de strategische communicatie voor het Programma De Rotte Verdient 't verzorgd. Het krediet wordt afgesloten.

F. DRV't Verkenning HBB

Met de verkenning Hoge Bergse Bos wordt gezocht naar een mogelijke samenwerking tussen schap en een ondernemer naar het deels in beheer geven van het Hoge Bergse Bos aan die ondernemer. De voortgang wordt voor een groot deel bepaald door de planvorming door de ondernemer. Er is tot op heden geen concreet plan ontvangen. Het krediet loopt nog tot 2019.

G. DRV't Vaarnetwerk de Rotte

Het vaarnetwerk de Rotte bestaat uit een knooppuntennetwerk voor de kleine watersport. Het vaarnetwerk is in het voorjaar en zomer van 2017 aangelegd en opgeleverd. Het project is hiermee afgerond en het krediet wordt in 2018, na subsidieverantwoording aan de provincie, afgesloten.

H. DRV't Project Herontwikkeling 9 ha Eendragtspolder

Na een intensief participatieprogramma met verschillende werkgroepen is het Definitief Ontwerp van de Hennipgaarde (DO) vastgesteld. Op basis hiervan is een bestek gemaakt en aanbesteed. De uitvoering is, met een feestijk tintje, gestart in het najaar van 2017. De verwachting is dat in het 2^e kwartaal van 2018 de oplevering plaatsvindt en het project in de loop van 2018 wordt afgesloten. Het participatietraject is tezamen met de stakeholders geëvalueerd, het evaluatieverslag is dit najaar aangeboden aan het Dagelijks Bestuur.

I. DRV't Restant Programmakrediet

In 2017 is een deel van het beschikbare bedrag ingezet voor ondersteunende activiteiten binnen het programma DRV't. Het krediet wordt afgesloten.

J. DRV't Project ontwikkellocaties Rottemeren

Het Dagelijks Bestuur heeft op 21 december 2017 een overzicht vastgesteld van ingediende initiatieven en potentiële ontwikkelingen. Voor de vervolgaanpak wordt een plan van aanpak opgesteld.

K. DRV't Verlengde Molengangenpad

Op 21 december 2017 hebben de colleges van Lansingerland en Zuidplas en het Recreatieschap Rottemeren tijdens een officieel moment een intentieovereenkomst ondertekend voor het realiseren van het Verlengde Molengangenpad.

Nadat gebleken is dat de aanleg van het Verlengde Molengangenpad op de oostelijke oever van de Rotte minder kansrijk was is begin 2017 gekozen voor de westelijke variant. In verband met de hiervoor benodigde grondaankoop is hierdoor is een tekort ontstaan van € 0,8 mln. Inmiddels is een subsidie aangevraagd bij de Metropoolregio Den Haag Rotterdam. De verwachting is dat deze begin 2018 wordt toegekend en dat het project in 2019/2020 zal kunnen worden uitgevoerd. In 2017 zijn slechts voorbereidingskosten gemaakt.

L. DRV't Projectplan Marketing en Programmering Rotte

Begin 2017 is gestart met het ontwikkelen van een marketingstrategie voor de Rotte in opdracht van het Recreatieschap, in samenwerking met Gemeente Rotterdam, Stichting Plezierrivier de Rotte en de Ondernemersvereniging Rottmeren. Bureau Buhrs is het marketingbureau dat geselecteerd is om de opdracht uit te voeren. Het hoofddoel is de potentie van de Rotte van bron tot dam als bestemming tot haar recht te laten komen en haar bekendheid te vergroten. De marketingstrategie met uitvoeringsprogramma is in juli 2017 volgens planning opgeleverd en kan op veel draagvlak rekenen bij belanghebbenden tijdens uitvoeringsfase. In het najaar van 2017 is gestart met de uitvoering van de quick-wins, die de basis gaan vormen voor implementatie en verdere samenwerking in het kader van de marketing van de Rotte. Dit betreft o.a. de ontwikkeling van de website www.ookditsderotte.nl, een toolkit en een starterspakket voor ondernemers, nieuwe foto's van het gebied en een uitvoeringsplan voor 2018. Afgesproken is dat de ondernemersvereniging de uitvoering op zich zal nemen met (financiële) ondersteuning van de samenwerkende partijen. Voor de uitvoeringsfase is een nieuw krediet door het recreatieschap ter beschikking gesteld. Van het restant saldo van marketing en programmering zullen in 2018 nog een aantal activiteiten plaatsvinden. Zoals de Rottecafe's van Stichting Plezierrivier de Rotte.

M. 2e fase vaarnetwerk

In vervolg op de realisatie van het vaarnetwerk Rotte worden diverse inrichtingsmaatregelen uitgevoerd. In 2017 is via de Landschapstafel Hof van Delfland UPG-subsidie aangevraagd voor het project 2^e fase Vaarnetwerk.

Eind 2017 is de voorlopige beschikking voor een subsidie van € 150.000 en een voorschot van € 50.000 ontvangen. De voorbereidingen zijn gestart voor de uitvoering van het project. Omdat de uitvoering van dit project naar verwachting doorloopt in 2019, is de einddatum van het krediet bij de najaarsrapportage 2017 vastgesteld op 2019.

N. Bewegwijzeringsstelsel van de Rotte

Dit project betreft het realiseren van een bewegwijzeringsstelsel vanaf de Rotte naar de diverse bestemmingen in het Rottemerengebied. Deze bewegwijzering wordt vormgegeven binnen de marketingstrategie Ook dit is de Rotte.

Ook voor dit project is eind 2017 de voorlopige beschikking voor een subsidie van € 100.000 en een voorschot van € 50.000 ontvangen. De voorbereidingen zijn gestart voor de uitvoering van het project. Omdat de uitvoering van dit project naar verwachting doorloopt in 2019, is de einddatum van het krediet bij de najaarsrapportage 2017 vastgesteld op 2019.

O. 2e ring Fietspad kooilaan

Dit project betreft de aanleg van een ontbrekende schakel in de tweede ring fietspad bij de Kooilaan als ontlastend van de fietspaden langs de Rotte, die op mooie dagen als te druk worden ervaren.

Ook voor dit project is eind 2017 de voorlopige beschikking voor een subsidie van € 300.000 en een voorschot van € 50.000 ontvangen. De voorbereidingen zijn gestart voor de uitvoering van het project. Omdat de uitvoering van dit project naar verwachting doorloopt in 2019, is de einddatum van het krediet bij de najaarsrapportage 2017 vastgesteld op 2019.

Overige kredieten

Krediet Monitoring Eendragtspolder

In 2017 heeft er weer in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) een monitoring in de Eendragtspolder plaatsgevonden, waarbij het schap verantwoordelijk is voor het droge gedeelte en HHSK voor het natte gedeelte. De uitvoering heeft in een opdracht plaatsgevonden waarin HHSK € 5.000 heeft bijgedragen. De oevers en de onderwatereilanden in de Eendragtspolder hebben zich na het WK roeien 2016 goed hersteld. Het krediet loopt door in 2018.

Krediet Bleiswijkse Fles

Dit krediet was bedoeld om de veilinggebouwen langs de Bleiswijkse Fles visueel af te schermen van het gebied, zodat deze ook vanaf de Rottekade minder prominent aanwezig zijn. Beoogd werd in samenwerking met de eigenaren van de veilingcomplexen tot afspraken te komen over nieuwe afschermende beplanting op hun terreinen met respectering van het molenbiotoop. In 2016 is besloten de inzet van het krediet Bleiswijkse Fles te heroverwegen en de eventuele aanleg van de warmteleiding hierbij te betrekken (zie Programma 2: Krediet Warmteleiding Rotterdam-Leiden). Het krediet zou deels aangewend kunnen worden voor de dekking van kosten die in redelijkheid niet bij het Warmtebedrijf Rotterdam kunnen worden neergelegd bij optimalisatie van de inpassing van de leiding door herinrichting van een ruimer gebied. Eind 2017 heeft het Warmtebedrijf Rotterdam laten weten dat ze verder gaan met het project, afhankelijk van de verdere planvorming zal een nader voorstel voor inzet van dit krediet worden voorgelegd.

Krediet Nazorgvoorziening Hoge Bergse Bos

Als laatste deelproject is de uitkijktoren op heuvel B aangelegd. Deze toren is op 6 juli 2017 feestelijk in gebruik genomen. In het najaar is een extra voetgangerspad/onderhoudspad aangelegd richting de toren. Met de MTB-vereniging zijn nadere afspraken gemaakt over de ruimtelijke inpassing van hun opslagcontainer. Het krediet wordt afgesloten.

Krediet Realisatieovereenkomst brug over de Ringvaart Eendragtspolder

De Koningsbrug over de Ringvaart van de Eendragtspolder is op 1 augustus 2016 opengesteld, zodat deze gebruikt kon worden ten tijde van het WK-roeien. Het project is financieel afgesloten in de laatste vergadering van de stuurgroep die op 6 september 2017 heeft plaatsgevonden. Het krediet wordt afgesloten.

Krediet Bijdragen plankosten commerciële voorzieningen

Voor een tweetal investeringsinitiatieven heeft het schap een eenmalige bijdrage van maximaal € 20.000 (per voorstel) in de bestemmingsplankosten toegezegd. Gemeente Lansingerland is met de initiatiefnemer van het te ontwikkelen kanocentrum en het recreatieschap in gesprek over het sluiten van een anterieure overeenkomst. De schapsbijdrage in de bestemmingsplankosten kan (gefaseerd) worden ingezet nadat deze overeenkomst tot stand is gekomen.

De bijdrage in de plankosten om een stadsboerderij in gemeente Zuidplas planologisch mogelijk te maken is niet ingezet omdat de initiatiefnemer zich heeft teruggetrokken.

Krediet Oeverversterking roeibaan

Het Algemeen Bestuur heeft in 2016 een krediet beschikbaar gesteld voor een betere bescherming van de oostelijke oever van de roeibaan in de Eendragtspolder. In het voorjaar 2017 is deze oever met ENKA matten versterkt. De aanbesteding viel gunstig uit waardoor er een bedrag van bijna € 400.000 resteerde. Het Algemeen Bestuur heeft op 26 juni 2017 besloten het resterende budget te gebruiken voor versteviging van de westelijke oever waarin ook gaten zitten door uitspoeling. Uitvoering van de werkzaamheden is in 2018 gepland.

Krediet Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit

Natuur- en vogelwacht Rotta heeft bij de provincie Zuid-Holland een subsidie aangevraagd voor een project waardoor de biodiversiteit in het Rottemereengebied vergroot. Het project bestaat uit een aantal kleinere maatregelen zoals het bouwen van een oeverwaluwand, het introduceren van stinze-planten etc. Toen bleek dat zo'n subsidie alleen door de grondeigenaar kon worden aangevraagd, heeft het schap de subsidieaanvraag overgenomen en de opdrachtgeversrol op zich genomen. Het schap staat garant voor het beheer van de voorzieningen gedurende 10 jaar en staat voor een deel garant voor fondsenwerving zodat de cofinanciering van de subsidie zeker is. Rotta levert - naast de fondsenwerving - vrijwilligersuren.

Op 7 mei 2017 zijn twee visdiefelandjes geopend. Daarnaast zijn in dit kader in 2017 IJsvogelbroedwanden en nestgelegenheid voor huiszwaluwen (aan het roeibaangebouw) gerealiseerd. In het najaar van 2017 is het natuureducatie programma uitgevoerd en is gestudeerd op nieuwe locaties voor de aanplant stinzenbollen en de aanleg van soortenrijke natuuroevers. Daarnaast is een slechtvalkennestkast besteld die in 2018 in de hoogspanningsmast in de Hennipgaarde wordt geplaatst. Er is een natuurkalender voor 2018 gemaakt en te koop aangeboden. De fondsenwerving ligt op schema. Er is ongeveer voor € 20.000 aan toezeggingen binnen.

Het aantal door Rotta te leveren vrijwilligersuren zal naar verwachting hoger uitkomen dan van tevoren ingeschat.

Krediet uitvoeringsprogramma marketingstrategie Rotte

Voor de uitvoeringsfase van het krediet Projectplan Marketing en Programmering Rotte (zie ook krediet DRV't Projectplan Marketing en Programma De Rotte) heeft het Algemeen Bestuur op 17 november 2017 voor 2018 een krediet van € 167.000 ter beschikking gesteld.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve tbv dekking kredieten			370.607	256.611	113.996
Investeringsreserve tbv dekking kredieten	1.167.706	1.091.605	1.365.975	914.536	451.439
Reserve Herinrichting Gebied rond A16			30.000	6.821	23.179
Totaal	1.167.706	1.091.605	1.766.582	1.177.968	588.614

De specificatie van de onttrekkingen uit reserves is in het hiervoor getoonde kredietoverzicht opgenomen. Door lagere lasten in 2017 zijn de werkelijke onttrekkingen in 2017 voor de kredieten in programma 3 lager dan begroot.

Er waren in 2017 geen toevoegingen aan de reserves gedaan c.q. begroot.

3.4 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
---------------------------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Lasten

Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	-	7.000	7.000	-	7.000 V
Totaal lasten	-	7.000	7.000	-	7.000 V

Baten

Deelnemersbijdrage	3.731.243	3.151.382	3.751.645	3.751.645	-
Overige structurele baten	-	600.263	-	-	-
Totaal baten	3.731.243	3.751.645	3.751.645	3.751.645	-

Saldo gewone bedrijfsvoering	3.731.243	3.744.645	3.744.645	3.751.645	7.000 V
-------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-

Kredieten

Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-

Totaal saldo van baten en lasten	3.731.243	3.744.645	3.744.645	3.751.645	7.000 V
---	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	8.550.349	-	184.157	184.157	-
Onttrekking reserves	8.653.083	195.668	209.170	209.170	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	102.734	195.668	25.013	25.013	-

Gerealiseerd resultaat	3.833.977	3.940.313	3.769.658	3.776.658	7.000 V
-------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Het voordelige resultaat ten opzichte van de begroting betreft het budget voor onvoorzien, dat niet is aangewend.

De reserve mutaties zijn conform begroting. Zie ook onderstaande tabellen mutaties reserves.

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
Provincie Zuid Holland	600.263	16%
Gemeente Rotterdam		75%
	2.813.734	
Gemeente Lansingerland		5%
	187.582	
Gemeente Zuidplas		4%
	150.066	
TOTAAL	3.751.645	

De deelnemersbijdrage is conform de begroting 2017.

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve, exploitatieresultaat	86.072		184.157	184.157	0
Algemene reserve van Egalisatiereserve	1.913.587				
Investeringsreserve, overheveling van Alg res	1.000.690				
Reserve Programma Rivieroevers van Alg res	3.000.000				
Reserve Herinr. Gebied rond de A16 van Alg res	2.500.000				
Reserve Biodiversiteit van Alg res	50.000				
Totaal	8.550.349	0	184.157	184.157	0

De toevoeging betreft het resultaat uit de 2^e begrotingswijziging 2017.

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve, exploitatieresultaat	188.806	195.668	209.170	209.170	0
Egalisatiereserve 2016: naar Algemene reserve	1.913.587				
Algemene reserve tbv Investeringsreserve	1.000.690				
Algemene reserve tbv res. Programma	3.000.000				
Algemene reserve tbv res. Herinr. Gebied rond A16	2.500.000				

Algemene reserve tbv res. Biodiversiteit	50.000				
Totaal	8.653.083	195.668	209.170	209.170	0

De onttrekkingen zijn conform de begroting 2017 en betreffen de diverse exploitatieresultaten uit de primaire begroting 2017 en de 1^e en 3^e begrotingswijziging 2017.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd / ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Veranderingen in bestaande (eerder gemelde) risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Incidenteel/structureel	p.m.	Laag	p.m.
2. Koersrisico	Structureel	€ 500.000	Laag	€ 100.000
3. Locatie asfaltfabriek	Incidenteel	€ 285.000	Laag	€ 57.000
4. Essentaksterfte	Incidenteel/structureel	€ 150.000	Laag	€ 30.000
5. Baggeren watergangen	Risico is vervallen			

6. Nazorg grondwaterverontreiniging stortplaats HBB	Incidenteel	€ 87.000	Laag	€ 17.400
Veranderingen in bestaande (eerder gemelde) risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
7. Warmteleiding	Incidenteel	€ 25.000	Laag	€ 5.000
8. Mogelijke procedure i.v.m. geannuleerd evenement	Incidenteel	p.m.	Laag	p.m.
Totaal		€ 1.047.000		€ 209.400

* De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Risico 1: Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Invoering Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer; 3.
- Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten of wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een beperkt risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 2: Koersrisico

Het schap heeft nog voor een bedrag van ca. € 2 miljoen aan leningen uitstaan bij de Royal Bank of Scotland. In 2017 is dit bedrag aan uitstaande leningen niet gewijzigd.

Voor de berekening van het koersrisico wordt gelijk aan voorgaande jaren een percentage van 25% van de boekwaarde gehanteerd. Voor het schap betekent dit dat het koersrisico geraamd kan worden op een bedrag van € 500.000. Het betreft een laag risico.

Risico 3: Locatie asfaltfabriek

De saneringsplicht voor de locatie Asfaltfabriek is in 2007 afgelopen. Het recreatieschap beschouwt zich onschuldig eigenaar die niet voor de kosten (indicatie € 285.000) kan worden aangesproken. Zoals op 29 november 2007 aan het Algemeen Bestuur is medegedeeld heeft het Dagelijks Bestuur op basis van deze informatie op 20 september 2007 besloten niet tot sanering over te gaan. De locatie van de asfaltfabriek ligt in het tracé van de toekomstige A16 Rotterdam en zal in dit kader worden gesaneerd door Rijkswaterstaat. De kosten worden door Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland gedragen. Het schap zal hier waarschijnlijk geen bijdrage in hoeven te doen. Het risico voor het recreatieschap wordt laag ingeschat, de financiële impact bedraagt van € 57.000.

Risico 4: Essentaksterfte

Het recreatieschap heeft in 2017 besloten het areaal bos waarin Essen voorkomt in een fasering van zes jaar om te vormen. Als eerste is in 2018 de Bleiswijkse Zoom aan de beurt, in dit deelgebied worden alle aangetaste essen weggehaald. Risicobomen in andere deelgebieden worden eveneens in 2018 verwijderd.

In 2017 heeft dit risico geen effect gehad op de beheerlasten. Gelet op het in 2017 genomen besluit over de in 2018 uit te voeren werkzaamheden kan het risico worden verlaagd naar € 150.000, wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 30.000.

Risico 5: Baggeren watergangen

Door bijdrage aan het project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom (zie ook krediet project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom onder programma 2) is dit risico afdoende beheerst voor dit deelgebied Bleiswijkse Zoom. Uit een over de andere deelgebieden uitgevoerde analyse is gebleken dat het risico op vervuilde baggerspecie beheersbaar is en dat alle watergangen waar het recreatieschap verplichtingen en/of beheerverantwoordelijkheid heeft tot het uitvoeren van baggerwerkzaamheden opgenomen zijn in de meerjarenplanning Groot Onderhoud. Dit risico kan derhalve worden afgevoerd.

Risico 6: Nazorg Grondwaterverontreiniging stortplaats Hoge Bergse Bos

Uit de eindinspectie van de stortplaats in het Hoge Bergse Bos is gebleken dat het beheerssysteem dat rondom de stortheuvels is aangelegd niet optimaal werkt. Er is een (klein) risico dat in de toekomst een verontreiniging in het grondwater in de omgeving wordt vastgesteld, waardoor bodemsaneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Met dit risico is in het door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan geen rekening gehouden. Indien een dergelijke saneringsnoodzaak aanwezig is, dan is de Provincie Zuid-Holland van mening dat het recreatieschap gedurende 10 jaar rekening moet houden met kosten op basis van de maatregelen en de mogelijke kosten die op € 87.000 worden geraamd wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 17.400. Het recreatieschap kan zich vinden in deze benadering die goedkoper is dan het hernieuwd aanleggen van de drainage.

Risico 7: Warmteleiding

Door het Warmtebedrijf Rotterdam is op 25 augustus 2016 ten behoeve van een warmteleiding Rotterdam- Leiden een verzoek ingediend om toestemming te krijgen voor het aanleggen van een warmteleiding door het Recreatiegebied Rottemeren. Een dergelijke ontwikkeling vraagt personele inzet vanuit Staatsbosbeheer. Daarnaast zijn materiële kosten verbonden aan de inpassing van deze voorziening. Er is niet alleen sprake van een ondergrondse leiding doch ook van een gebouw (booster). In hoeverre nu of in de toekomst vertakkingen zullen worden gerealiseerd die ook impact op het Rottemeregebied is nog niet duidelijk. Ambtelijk is aan de initiatiefnemer aangegeven dat het Recreatieschap de (personele) kosten die zij maakt vastlegt en deze kosten in rekening zal brengen bij de initiatiefnemer. Dit wordt nog bestuurlijk vastgelegd in een overeenkomst. Het risico voor het Recreatieschap bedraagt vooralsnog € 25.000 met een lage kans van optreden betekent dit een impact van € 5.000.

Risico 8: Mogelijke procedure ivm geannuleerd evenement

Onzeker is nog of het tot een procedure komt met de organisator van een geannuleerd evenement.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Na verwerking van het saldo van deze jaarrekening 2017 en rekening houdend met de resterende claims bedraagt de Algemene Reserve € 4.5 mln. De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 209.400. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, Gemeenschappelijke Regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2017
netto schuldquote	-297%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen solvabiliteitsratio	-297%
structurele exploitatieruimte	77%
	0%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de "netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen" worden ook de verstrekke leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. In 2015 heeft voor het laatst een herijking van TBM plaatsgevonden die tot een nieuwe dotatie heeft geleid. Over deze herijking en de consequenties bent u geïnformeerd via de Jaarstukken 2014 en de Najaarsnota 2015.

De werkelijke lasten 2017 van Groot Onderhoud zijn uiteindelijk € 345.319 waarbij de uitgaven Groot Onderhoud bij de Najaarsrapportage 2017 op € 1.3 miljoen waren begroot. De werkelijke uitgaven zijn verantwoord op de Voorziening Groot Onderhoud.

De voornaamste reden van dit verschil tussen de prognose en de werkelijke situatie is het doorschuiven en herplannen van asfaltwerkzaamheden ad € 0.5 mln. naar 2018. Daarnaast is de geplande aanleg van beschoeiingen ad € 250.000 doorgeschoven naar 2018. Het voorbereiden van het vervangen van de infopanelen ad € 50.000 heeft meer tijd gekost dan verwacht hetgeen betekent dat de uitvoering naar maart 2018 is doorgeschoven.

De volgende werkzaamheden vanuit Groot Onderhoud zijn in 2017 uitgevoerd:

- In het Hoge Bergse Bos heeft ophoging van alle voetpaden plaatsgevonden;
- Bij de Zevenhuizerplas is het zandstrand opgehoogd en geprofileerd;
- In de Bleiswijkse Zoom hebben reparaties plaatsgevonden aan de elementverharding van de parkeerplaatsen;
- Door het gehele schapsgebied hebben de geplande snoeiwerkzaamheden plaatsgevonden.

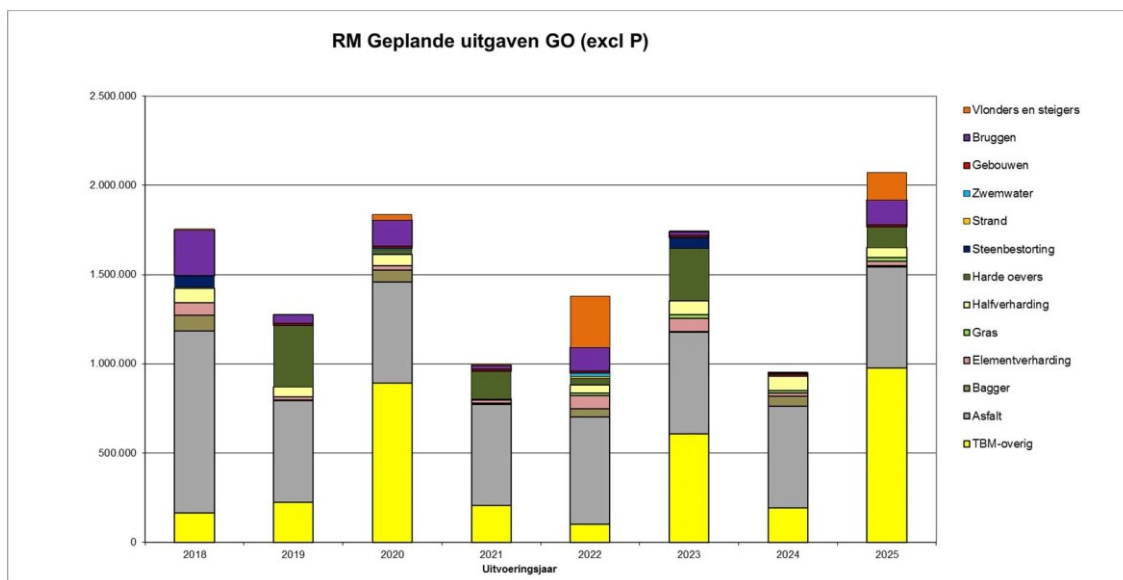
Onderstaande tabel laat het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud zien voor de komende jaren.

STAND VOORZIENING	2017	2018	2019	2020	2021
Stand voorziening per 1/1	2.115.247	3.424.828	3.003.131	3.100.934	2.516.720
Dotatie	1.654.900	1.654.900	1.654.900	1.654.900	1.654.900
Onttrekking	345.319	2.076.597	1.557.097	2.239.115	1.218.805
Stand voorziening per 31/12	3.424.828	3.003.131	3.100.934	2.516.720	2.952.815

Nb: De onttrekking 2018 is inclusief de vanuit 2017 doorgeschoven GO werken..

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het Terrein Beheer Model en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de uitgaven en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ondergebracht in specifieke categorieën, zoals baggeren of asfalt.

In onderstaand staafdiagram zijn de geplande uitgaven voor Groot Onderhoud (alleen de materiële lasten) op de verschillende categorieën weergegeven.

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Bij dit schap wordt voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's.

De renterisiconorm is voor dit schap niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

4.4 Grondbeleid

Het Dagelijks Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld, waarin de volgende uitgangspunten centraal staan Grond is een middel en geen doel.

- Bij en met de inzet van grond wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.

- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoed(ontwikkelingen en niet zelf grond-of opstalexploitaties voert..
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht geweest op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten. Door het aanhoudende herstel van de economie zal de investeringsbereidheid bij ontwikkelende partijen toenemen, maar concrete investeringsvoorbeelden zijn nog niet voor handen.

Schapsspecifiek

In programma 2 is ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico's.

Grondpositie per 31 december 2017:

In 2017 hebben twee mutaties plaatsgevonden in de grondpositie van het recreatieschap; twee percelen grond met een totale oppervlakte van ca. 1.000 m² zijn verkocht aan aanpalende eigenaren. Door de beperkte wijzigingen in de grondpositie in 2017 is deze positie nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. 2016.

Onderstaande tabel geeft zicht op de grondpositie van het schap en de mutaties die zich hierin hebben voorgedaan in 2017, uitgaande van peildatum kadastrale registratie 1 november 2017.

Oppervlakte:	31-12-2017	31-12-2016	Toelichting mutatie:
Eigendom	1.270 ha	1.270 ha	n.v.t.
Erfpacht	1 ha	1 ha	n.v.t.
Totaal	1.271 ha	1.271 ha	

Deze tabel betreft de grondpositie; in het onderdeel “gebiedsbeheer” van programma 2 wordt ingegaan op het beheerareel en eventuele mutaties hierin.

4.5 Bedrijfsvoering

Ten tijde van de G.Z-H, zijn de afspraken over de dienstverlening door G.Z-H aan het schap vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Deze werd vanaf 2009 meerdere malen verlengd en bekrachtigd. Per 1 januari 2017 is een overeenkomst tussen het Recreatieschap

Rottemeren, de provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer van kracht. Hierin is de dienstverlening voor de periode 2017-2018 tussen het schap en Staatsbosbeheer vastgelegd. De activiteiten die in het kader van de reguliere dienstverlening worden uitgevoerd, zijn per programma toegelicht in de programmaverantwoording.

De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer blijkt uit de volgende tabel.

Productomschrijving	1. Bestuur	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Totaal
Bestuursproducten	99.400				99.400
Juridische ondersteuning & advisering	12.100				12.100
Financiën	67.400				67.400
Gebiedsbeheer		657.500			657.500
Economisch beheer		91.300			91.300
Regelgeving & handhaving		480.100			480.100
Communicatie		12.000			12.000
Planvorming & gebiedsontwikkeling			228.400		228.400
Subtotaal	178.900	1.240.900	228.400	0	1.648.200
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud		119.580			119.580
Dienstverlening inzake kredieten	3.188	2.295	363.249		368.732
Totaal	182.088	1.362.775	591.649	0	2.136.512

JAARREKENING 2017

5.1 Balans per 31 december 2017

ACTIVA	31 december 2017	31 december 2016
Vaste activa		
Materiële vaste activa	4.072.267	4.102.937
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.328.573	3.328.573
Investerings met economisch nut	743.694	774.364
Financiële vaste activa	2.000.000	2.000.000
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.000.000	2.000.000
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	11.608.236	11.418.082
Vorderingen op openbare lichamen	365.628	440.394
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	11.140.026	10.925.278
Overige vorderingen	102.582	52.410
Liquide middelen	4.638.081	4.538.265
Banksaldi	4.638.081	4.538.265
Overlopende activa	320.771	306.475
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	243.706	239.271
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	77.065	67.204
Totaal	22.639.355	22.365.759
PASSIVA	31 december 2017	31 december 2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen	17.242.221	18.059.187
Algemene reserve	5.040.894	5.141.202
Bestemmingsreserves	11.551.159	12.674.273
Gerealiseerde resultaat	650.168	243.712
Voorzieningen	3.803.647	2.518.223
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.424.828	2.115.247
Voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	378.819	402.976
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	500	6.250
Waarborgsommen	500	6.250

Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	333.120	118.769
Overige schulden	333.120	118.769
Overlopende passiva	1.259.867	1.663.330
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	122.248	391.796
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.135.048	1.268.821
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.571	2.713
Totaal	22.639.355	22.365.759

5.2 Overzicht van baten en lasten 2017

Programma	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	255.664	213.600	221.700	226.391	4.691 N
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie	4.218.557	4.333.100	4.378.100	4.340.838	37.262 V
Programma 3. Ontwikkeling	234.410	228.400	228.400	228.400	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	7.000	7.000	-	7.000 V
Totaal lasten	4.708.631	4.782.100	4.835.200	4.795.629	39.571 V
Baten					
Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	127.766	105.000	105.000	110.000	5.000 V
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie	722.164	528.200	747.357	744.515	2.842 N
Programma 3. Ontwikkeling	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	3.731.243	3.751.645	3.751.645	3.751.645	-
Totaal baten	4.581.173	4.384.845	4.604.002	4.606.160	2.158 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	(127.458)	(397.255)	(231.198)	(189.469)	41.729 V
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	29.173	-	47.736	50.555	2.819 N
Diverse baten	39.705	-	52.334	673.001	620.667 V
Saldo diverse lasten en baten	10.532	-	4.598	622.446	617.848 V
Kredieten					
Lasten kredieten	2.011.487	1.141.605	2.177.571	1.692.917	484.654 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	703.292	-	296.752	442.973	146.221 V
Saldo kredieten	(1.308.195)	(1.141.605)	(1.880.819)	(1.249.943)	630.876 V

Totaal saldo van baten en lasten	(1.425.120)	(1.538.860)	(2.107.419)	(816.966)	1.290.453 V
----------------------------------	-------------	-------------	-------------	-----------	-------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	8.550.349	-	184.157	184.157	-
Onttrekking reserves	10.219.182	1.538.860	2.291.576	1.651.291	640.285 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.668.833	1.538.860	2.107.419	1.467.134	640.285 N

Gerealiseerd resultaat	243.712	-	-	650.168	650.168 V
------------------------	---------	---	---	---------	-----------

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en –baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) daarvoor geeft. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De huidige waarderingsgrondslagen zijn voor 2016 gehandhaafd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur.

De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen 35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken 35 jaar - machines, apparaten en installaties
10 jaar
- overige materiële vaste activa 30 jaar

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

1. Investerings met economisch nut
2. Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings met economisch nut

Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Investerings met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd.

Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd tenzij het algemeen bestuur van het schap in een specifiek geval besluit dit wel te doen, bijvoorbeeld wanneer vanuit financieel oogpunt belangrijke investeringen in de openbare ruimte anders niet gedaan kunnen worden. Indien dergelijke investeringen wel geactiveerd worden, zal dit specifiek in het bestuursbesluit worden opgenomen conform het vastgestelde beleid.

Indien investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, vindt de afschrijving hiervan eveneens lineair plaats waarbij resultaatafhankelijke extra afschrijvingen zijn

toegestaan mits de financiële positie dat toelaat. Eventuele extra afschrijvingen zullen in de begroting of via een separaat voorstel aan het bestuur ter goedkeuring worden voorgelegd.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Voorzieningen

De onderhoudsregalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

- ☐ Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en Terreinen	3.328.573	0	0	0	0	0	3.328.573
	3.328.573	0	0	0	0	0	3.328.573

Van de gronden die in eigendom zijn van Natuur- en Recreatieschap Rottemeren, totaal 1270 hectaren, zijn enkele gronden uitgegeven in erfpacht, met name aan exploitanten. Dit leidt jaarlijks tot erfpachtopbrengsten. Met deze exploitanten zijn langdurige erfpachtcontracten afgesloten.

- ☐ Investerings met een economisch nut

Investerings met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Bedrijfsgebouwen	774.364	0	0	30.670	0	0	743.694
	774.364	0	0	30.670	0	0	743.694

De afschrijvingen betreffen de afschrijving op de Sluiswachterswoning Rottekade 2 en de boerderij Zuideinde.

Financiële vaste activa

☐ Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer

	2017	2016
Saldo 1 januari	2.000.000	1.985.665
Investerings		14.335
Aflossingen		
Correcties voorgaande jaren		
Saldo 31 december	2.000.000	2.000.000

De uitzettingen betreffen beleggingen bij de Royal Bank of Scotland.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

☐ Vorderingen op openbare lichamen

	2017	2016
Debiteuren	365.628	440.394
Totaal	365.628	440.394

☐ Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	2017	2016
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	11.140.026	10.925.278
Totaal	11.140.026	10.925.278

Sinds 2014 is het schatkistbankieren van toepassing. Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was. De drempel is in 2017 overschreden.

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
	Verslagjaar			
Drempelbedrag	250			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	4.538	4.583	4.650	4.654
Ruimte onder het drempelbedrag				

Overschrijding van het drempelbedrag	4.288	4.333	4.400	4.404
--------------------------------------	-------	-------	-------	-------

☐ Overige vorderingen

	2017	2016
Debiteuren	219.582	153.018
Voorziening dubieuze debiteuren	117.000	100.608
Per saldo	102.582	52.410

De mutatie in 2017 aan de voorziening dubieuze debiteuren betreft 3 debiteuren.

☐ Banksaldi

	2017	2016
ING-bank	42.074	39.171
Rekening Courant 6400.61.214 (variabel %)	1.322.647	1.230.326
Bank Nederlandse Gemeenten	46.235	49.703
Bank Nederlandse Gemeenten Eendragtspolder	0	248
ING 661349128 rekening courant VM	2.643.000	2.635.373
ING zakelijke spaarrekening	584.125	583.444
Totaal	4.638.081	4.538.265
Overlopende activa		

- ☐ De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Project	Saldo 1-1-2017	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2017
Herinrichting Plein Lage Bergse Bos	239.271	4.435		243.706
Totaal	239.271	4.435	0	243.706

- ☐ Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2017	2016
Nog te ontvangen van de G.Z-H/PZH		5.442
Overig vooruitbetaalde bedragen		16
Nog te ontvangen bedragen		3.377
Vooruitbetaalde bedragen	1.101	1.380
Vooruitbetaalde verzekering	21.168	0
Nog te ontvangen rente	5.003	8.430
Ondernemers BTW	330	0
Door te belasten kosten		263
Door te berekenen huisvestingskosten	261	147
Door te schuiven BTW	49.202	48.149
Totaal	77.065	67.204

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves in 2017 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2017	Bestemming Resultaat 2016	Toevoegingen in 2017	Onttrekkingen in 2017	Stand per 31-12-2017	Claims na 2017
Algemene Reserve	5.141.202	243.712	184.157	528.177	5.040.894	534.157
Bestemmingsreserves						
Investeringsreserve	4.485.459		0	995.455	3.490.004	3.354.616
Reserve beheer Noordoevers	2.591.234		0	120.838	2.470.396	966.704
Reserve vervangingsinvesteringen RM	47.580		0	0	47.580	0
Reserve Programma Rivieroevers	3.000.000		0	0	3.000.000	3.000.000
Reserve Herinrichting gebied rond A16	2.500.000		0	6.821	2.493.179	43.179
Reserve Kwaliteitsimpuls RM (biodiversiteit)	50.000		0	0	50.000	
Totaal	17.815.475	243.712	184.157	1.651.291	16.592.053	4.855.478

De resultaatbestemming 2016 is conform het besluit bij de jaarstukken 2016.

De toevoeging (184.157) aan de Algemene Reserve in 2017 betreft het voordelige resultaat uit de 2e Begrotingswijziging 2017.

☐ ALGEMENE RESERVE

De Algemene Reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

	2017	2016
Saldo 1 januari	5.141.202	9.829.439
Bij: bestemming resultaat 2016	243.712	225.336
Bij: toevoegingen	184.157	1.999.659
Af: Onttrekkingen	528.177	6.913.232
Saldo 31 december	5.040.894	5.141.202
Specificatie toevoegingen:		
- conform 2e begrotingswijziging	184.157	
Totaal toevoegingen	184.157	
Specificatie onttrekkingen:		
- onttrekking conform primaire begroting	195.668	
- onttrekking conform 1e + 3e begrotingswijziging	13.502	
Kredieten:		
- Onderzoek naar toekomstscenario's	27.141	
- Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom	255	
- Communicatie RM 50 jaar	35.000	
- Oeverversterking roeibaan EDP (oostelijk)	256.611	
Totaal onttrekkingen	528.177	

□ BESTEMMINGRESERVES

- Investeringsreserve

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	2017	2016
Saldo 1 januari	4.485.459	4.631.047
Bij: bestemming resultaat		125.247
Bij: toevoegingen	0	1.000.690
Af: Onttrekkingen	995.455	1.271.525
Saldo 31 december	3.490.004	4.485.459

Specificatie onttrekkingen:

- Conform programma begroting Kredieten: 80.749

- A16 rotterdam (vh. Ontwikkeling snelweg A13-A16 LLB)	88.213
- Monitoring Eendragtspolder	31.385
- Nazorgvoorzieningen Hoge Bergse Bos	325.247
- Onderhoud/vervanging rioolsysteem LBB & HBB	170
- De Rotte Verdient 't:	
- DRV't Procesgeld inrichtingsplan 9 ha	893
- DRV't Samenwerking Stg. Plezierrivier	12.543
- DRV't Communicatieplan	16.061
- DRV't Vaarnetwerk Rondje Rotte	65.929
- DRV't Herontwikkeling 9 ha EDP	181.807
- DRV't Restant krediet	9.469
- DRV't Project ontwikkellocaties	45.128
- DRV't Upgrade Convenant Verlengde Molengangpad	3.213
- DRV't Marketing en programma Rotte	134.159
- DRV't Fase 2 Vaarnetwerk	128
- DRV't Bewegwijzeringsstelsel vanaf RM	191
- DRV't 2e ring fietspad Kooilaan	170
Totaal onttrekkingen	<u>995.455</u>

- Reserve Beheer Noordoever

Recreatieschap Rottemeren heeft voor het BRG (Bestaand Rotterdams Gebied) project Noordoever de verantwoordelijkheid voor het beheer van de Noordoever afgekocht. Om het beheer van de Noordoever over te nemen is een eenmalige afkoopsom beschikbaar gesteld door het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Jaarlijks wordt voor het beheer en onderhoud € 120.838 onttrokken uit de reserve Beheer Noordoever.

	2017	2016
Saldo 1 januari	2.591.234	2.712.072
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	120.838	120.838
Saldo 31 december	<u>2.470.396</u>	<u>2.591.234</u>
Specificatie onttrekkingen:		
- conform programma begroting	120.838	
Totaal onttrekkingen	<u>120.838</u>	

- Reserve vervangingsinvesteringen

De reserve vervangingsinvesteringen heeft als doel het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	2017	2016
Saldo 1 januari	47.580	47.580
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	47.580	47.580

- Reserve Rivieroevers

Eind 2016 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van de bestemmingsreserve Rivieroevers van waaruit de meerjarige bijdrage vanuit het recreatieschap aan de ontwikkeling van het Programma Rivieroevers met een maximaal van totaal € 3 miljoen kan plaatsvinden. Deze bijdrage is onder de voorwaarde dat de Gemeente Rotterdam zelf tenminste een vergelijkbaar bedrag investeert.

	2017	2016
Saldo 1 januari	3.000.000	0
Bij: toevoegingen	0	3.000.000
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	3.000.000	3.000.000

- Reserve Herinrichting Gebied A16

Eind 2016 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve van € 2.5 miljoen voor de financiering van de bovenwettelijke maatregelen voor het gebied rond de aan te leggen A16 in het Lage Bergse Bos. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur besloten tot een krediet van € 50.000 vanuit de reserve voor het proces van een kwaliteitsimpuls voor het lage Bergse Bos. In 2017 is een bedrag van € 6.821 als dekking verwerkt.

	2017	2016
Saldo 1 januari	2.500.000	0
Bij: toevoegingen	0	2.500.000
Af: Onttrekkingen	6.821	0
Saldo 31 december	2.493.179	2.500.000

Specificatie onttrekkingen:

- Kwaliteitsimpuls LBB

Totaal onttrekkingen

6.821

6.821

- Reserve Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit

I.s.m. de Natuur- en vogelwacht Rotta is in 2016 een project opgestart waarbij de biodiversiteit in het Rottemeregebied verbetert. Naast de door PZH verstrekte subsidie staat het Recreatieschap garant voor het beheer van de voorzieningen gedurende 10 jaar en staat voor een deel garant voor fondsenwerving zodat de cofinanciering van de subsidie zeker is. Hiervoor is tot de reserve Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit in 2016 besloten.

	2017	2016
Saldo 1 januari	50.000	0
Bij: toevoegingen	0	50.000
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	50.000	50.000

☐ Gerealiseerd resultaat

	2017	2016
Gerealiseerd resultaat	650.168	243.712

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2017	Toevoegingen in 2017	Onttrekkingen in 2017	Stand per 31-12-2017
Voorziening Groot Onderhoud	2.115.247	1.654.900	345.319	3.424.828
Voorziening puinstortgelden LNV	161.405	0	0	161.405
Voorziening afkoopsommen	241.571	0	24.157	217.414
Totaal	2.518.223	1.654.900	369.476	3.803.647

☐ ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

Voorziening groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht.

De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

	2017	2016
Saldo 1 januari	2.115.247	1.754.816
Bij: toevoegingen	1.654.900	1.644.998
Af: Aanwendungen	345.319	1.284.567
Saldo 31 december	3.424.828	2.115.247

Specificatie toevoegingen:

- conform programmabegroting

Totaal toevoegingen

Specificatie aanwendungen:

1.654.900
<u>1.654.900</u>

- Groot Onderhoud

345.319

Totaal aanwendungen

345.319

Voor een toelichting op de onttrekking 2017 Groot Onderhoud wordt verwezen naar de programmaverantwoording (4.2 onderhoud kapitaalgoederen).

☐ **VOORZIENINGEN VAN DERDEN VERKREGEN MIDDELEN DIE SPECIFIEK BESTEED MOETEN WORDEN**

a) Voorziening puinstortgelden LNV

Voor de recreatieve en ecologische verbindingen in de Rottewig en de Intermediaire Zone is conform de prestatieovereenkomst € 3.403.350 door de Stadsregio Rotterdam toegezegd aan het schap. In de prestatieovereenkomst is een overzicht opgenomen van de projecten en projectonderdelen die ten laste van deze voorziening moeten komen.

	2017	2016
Saldo 1 januari	161.405	161.405
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Aanwendungen	0	0
Saldo 31 december	161.405	161.405

b) Voorziening afkoopsommen

Dit betreft de in 2015 ontvangen afkoopsommen ten behoeve van toekomstig Regulier Onderhoud vanuit het project Hoekse Park. Het bedrag is als volgt opgebouwd:

- afkoop onderhoud brug € 132.231;
- Stadsregio bijdrage € 100.000;
- Meerjarig onderhoud natuurvriendelijke oevers € 9.340.

Vanaf 2017 valt in een periode van 10 jaar het totaalbedrag van € 241.571 vrij ten gunste van het Regulier Onderhoud in de exploitatie.

	2017	2016
Saldo 1 januari	241.571	241.571
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Aanwendungen	24.157	0
Saldo 31 december	217.414	241.571

Specificatie aanwendungen:

- Jaarlijkse vrijval cfm besluit 3e BW 2017.

24.157

Totaal aanwendungen	24.157
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	

☐ Waarborgsommen

	2017	2016
Saldo 1 januari	6.250	500
Vermeerderingen		5.750
Aflossingen	5.750	0
Saldo 31 december	500	6.250

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	2017	2016
- Crediteuren	333.120	118.769
Totaal	333.120	118.769

Overlopende passiva

- ☐ Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	2017	2016
- Te ontvangen facturen (leveranties en diensten van derden)	25.877	265.726
- Zakelijke lasten		56.684
- Accountantskosten		8.250
- Dienstverlening G.Z-H	2	60.897
- Ondernemers BTW	96.369	160
- BCF		79
	122.248	391.796

- ☐ De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Project	Saldo 1-1-2017	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2017
Kwaliteitsimpuls RM Biodiversiteit	3.647	47.000	34.426	16.221
Restantsubsidie HP t.b.v. Molengangenpad (Verbindingenplan RM Bentwoud)	817.238			817.238
Eendragtspolder	375.438		240.417	135.021
Vaarnetwerk Rotte	72.498		65.930	6.568
Projectplan marketing en programma Rotte		10.000		10.000
Vaarnetwerk Fase II		50.000		50.000
Bewegwijzeringssysteem vanaf de Rotte		50.000		50.000
Aanleg fietspad Bleiswijkse Zoom		50.000		50.000
Totaal	1.268.821	207.000	340.773	1.135.048

In 2017 is een voorschot van € 47.000 ontvangen van de PZH subsidie ten behoeve van het project/krediet Kwaliteitsimpuls RM Biodiversiteit.

De Stadsregio heeft, conform het verzoek van het schap, ingestemd om de restantsubsidie Hoekse Park van € 817.238 aan te wenden voor het verlengde Molengangenpad, uit het Verbindingenplan Rottemeren Bentwoud. Zie ook de toelichting in programma 3 op het krediet DRV't Verlengde Molengangenpad.

Van het bedrag voor de Eendragtspolder van € 375.438 is in 2017 een bedrag van € 240.417 ingezet als (deel) dekking op het krediet voor de (oostelijke) oeverversterking van de roeibaan. Het betreft de bijdrage voor het herstel van technische gebreken (afkalving kanten) aan de oevers van de roeibaan. Van de door de deelnemers beschikbaar gestelde bijdragen voor het afronden van het bouwrijp maken van de Eendragtspolder resteert een bedrag van € 135.021. Dit bedrag is beschikbaar voor de uit te voeren werkzaamheden.

Van de gemeente Rotterdam is in het kader van de quickwins een bedrag van € 10.000 ontvangen als bijdrage in het project Projectplan marketing en programma Rotte. In 2018 wordt dit aan het krediet toegevoegd.

Van de projecten Vaarnetwerk Fase II, bewegwijzeringsysteem vanaf de Rotte en de aanleg fietspad Bleiswijkse zoom (2e ring Kooilaan) zijn op basis van de voorlopige, in 2017 ontvangen beschikkingen, voorschotten van elk € 50.000 ontvangen.

☐ Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	2017	2016
- Legaat H. Luhrs	1.181	1.181
- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	1.390	1.532
	2.571	2.713

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnventariseerd. Het betreft met name contracten voor groot onderhoud en meerjarige bestekken voor regulier onderhoud (bv hygiëne, gras en water).

De belangrijkste resterende verplichtingen (> € 100.000) per eind 2017 voor dit schap zijn: * Bestek regulier onderhoud hygiëne € 199.000; * Bestek regulier onderhoud gras en water € 445.000.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2017

Programma 1 – Bestuurlijke aangelegenheden

Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	255.664	213.600	221.700	226.391	4.691 N
Totaal lasten	255.664	213.600	221.700	226.391	4.691 N

Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	127.766	105.000	105.000	110.000	5.000 V
Totaal baten	127.766	105.000	105.000	110.000	5.000 V

Saldo gewone bedrijfsvoering	(127.898)	(108.600)	(116.700)	(116.391)	309 V
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-

Kredieten					
Lasten kredieten	111.914	-	68.237	27.141	41.096 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(111.914)	-	(68.237)	(27.141)	41.096 V

Totaal saldo van baten en lasten	(239.812)	(108.600)	(184.937)	(143.532)	41.405 V
----------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	114.914	-	68.237	27.141	41.096 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	114.914	-	68.237	27.141	41.096 N

Gerealiseerd resultaat	(124.898)	(108.600)	(116.700)	(116.391)	309 V
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Toelichting:

Het resultaat op programma 1 is € 309 voordeliger dan begroot. De belangrijkste verschillen betreffen:

- Lagere kosten voor bestuur € 1.762 en accountant € 3.600;
- Hogere lasten voor juridische ondersteuning en advisering € 8.810;
- Hogere bank – en treasury kosten € 1.243; □ Hogere rente inkomsten dan begroot € 5.000;

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording. verzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
-			- Onderzoek naar toekomstscenario's	27.141	68.237
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		

- Algemene reserve, dekking krediet	27.141	68.237	-		
Totaal	27.141	68.237	Totaal	27.141	68.237
Saldo					

Programma 2 – Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
--	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Lasten

Inrichting, beheer en exploitatie	3.720.727	3.829.000	3.874.000	3.839.732	34.268 V
Regelgeving & handhaving	477.200	480.100	480.100	480.100	-
Communicatie	20.629	24.000	24.000	21.006	2.994 V
Totaal lasten	4.218.557	4.333.100	4.378.100	4.340.838	37.262 V

Baten

Inrichting, beheer en exploitatie	722.164	528.200	747.357	744.515	2.842 N
Regelgeving & handhaving	-	-	-	-	-
Communicatie	-	-	-	-	-
Totaal baten	722.164	528.200	747.357	744.515	2.842 N
Saldo gewone bedrijfsvoering	(3.496.392)	(3.804.900)	(3.630.743)	(3.596.323)	34.420 V

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	29.173	-	47.736	50.555	2.819 N
Diverse baten	39.705	-	52.334	89.629	37.295 V
Saldo diverse lasten en baten	10.532	-	4.598	39.074	34.476 V

Kredieten

Lasten kredieten	28.575	50.000	46.000	38.559	7.441 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(28.575)	(50.000)	(46.000)	(38.559)	7.441 V

Totaal saldo van baten en lasten	(3.514.435)	(3.854.900)	(3.672.145)	(3.595.808)	76.337 V
---	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	-----------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	283.479	251.587	247.587	237.012	10.575 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	283.479	251.587	247.587	237.012	10.575 N

Gerealiseerd resultaat	(3.230.956)	(3.603.313)	(3.424.558)	(3.358.796)	65.762 V
-------------------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	-----------------

Het resultaat op programma 2 is met € 65.762 voordeliger dan begroot. De belangrijkste verschillen betreffen:

- De lagere lasten op inrichting, beheer en exploitatie van € 34.268 komt vnl. door de lagere lasten voor belastingen € 48.000 . Daartegenover staan hogere verzekeringskosten dan begroot.
- Het voordeel op de diverse baten (div lasten en baten) is nog hoger uitgevallen dan voorzien in de begroting 2017 na wijziging en geeft een voordeel op de baten van € 37.295. De uitspraak op een bewaarschrift op de aanslag Zuiveringsheffing bedrijfsruimten 2015 heeft een vermindering van € 20.126 opgeleverd.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Diverse baten			Diverse lasten		
- Afboeken nog te ontvangen facturen	34.698	48.364	- Gladheidsbestrijding 2016	21.937	21.937
- Afrekening Erfpacht / huur 2009-2016	32.148	2.914	- Opslagkosten 2014/2015	24.490	24.490
- Teruggave waterschapslasten 2015	20.126		- Meerwerk controle jaarrekening 2016	1.562	
- Overige kleinere posten	2.657	1.056	- RBG 2015/2016	1.091	
			- Overige kleinere posten	1.475	1.309
Kredieten			Kredieten	38.559	46.000
- Dekking uit exploitatie	3.134		- Diverse kredieten, zie tabel in programma verantwoording programma 2		
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve, dekking kredieten	35.255	40.000	-		
- Investeringsreserve, dekking kredieten	170	6.000			
- Investeringsreserve tbv exploitatie	80.749	80.749			
- Reserve Beheer Noordover	120.838	120.838			
Totaal	329.775	299.921	Totaal	89.114	93.736
Saldo	240.661	206.185			

Programma 3 – Ontwikkeling

Programma 3. Ontwikkelingen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
-----------------------------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Lasten

Planvorming & gebiedsontwikkeling	234.410	228.400	228.400	228.400	-
Totaal lasten	234.410	228.400	228.400	228.400	-

Baten

Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-

Saldo gewone bedrijfsvoering	(234.410)	(228.400)	(228.400)	(228.400)	-
-------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	583.372	583.372 V
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	583.372	583.372 V

Kredieten

Lasten kredieten	1.870.998	1.091.605	2.063.334	1.627.217	436.117 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	703.292	-	296.752	442.973	146.221 V
Saldo kredieten	(1.167.706)	(1.091.605)	(1.766.582)	(1.184.243)	582.339 V

Totaal saldo van baten en lasten	(1.402.116)	(1.320.005)	(1.994.982)	(829.271)	1.165.711 V
---	--------------------	--------------------	--------------------	------------------	--------------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	1.167.706	1.091.605	1.766.582	1.177.968	588.614 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.167.706	1.091.605	1.766.582	1.177.968	588.614 N

Gerealiseerd resultaat	(234.410)	(228.400)	(228.400)	348.697	577.097 V
-------------------------------	------------------	------------------	------------------	----------------	------------------

Het resultaat op programma 3 bedraagt een voordeel van € 577.097 tov de begroting 2017. Dit verschil is ontstaan uit de eindafrekening brug Eendragtspolder. Eind 2017 is het project Koningsbrug over de Ringvaart van de Eendragtspolder financieel afgesloten. Door middel van het Krediet Realisatieovereenkomst brug over de Ringvaart (zie ook kredietoverzicht bij programma 3) heeft het schap een bedrag van € 2.4 mln als voorschot bijgedragen. Door aanpassingen in het ontwerp en door aanbestedingsvoordelen kon het project tegen lagere kosten gerealiseerd worden, waardoor bij de eindafrekening een bedrag van € 583.372 is terugontvangen.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Diverse baten			Diverse lasten		
- Afrekening brug over de Ringvaart	583.372		-		
Kredieten			Kredieten		
- Bijdragen derden, zie tabel in programma verantwoording programma 3	442.973		- Diverse kredieten, zie tabel in programma verantwoording programma 3	1.627.217	2.063.334
- Dekking uit exploitatie	6.276				
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve, dekking kredieten	256.611	370.607	-		
- Investeringsreserve, dekking kredieten	914.536	1.365.975			
- Reserve Herinrichting Gebied rond A16, dekking kredieten	6.821	30.000			
Totaal	2.210.589	1.766.582	Totaal	1.627.217	2.063.334
Saldo	583.372				296.752

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
---------------------------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Lasten

Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	-	7.000	7.000	-	7.000 V
Totaal lasten	-	7.000	7.000	-	7.000 V

Baten

Deelnemersbijdrage	3.731.243	3.151.382	3.751.645	3.751.645	-
Overige structurele baten	-	600.263	-	-	-
Totaal baten	3.731.243	3.751.645	3.751.645	3.751.645	-

Saldo gewone bedrijfsvoering	3.731.243	3.744.645	3.744.645	3.751.645	7.000 V
-------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-

Kredieten

Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-

Totaal saldo van baten en lasten	3.731.243	3.744.645	3.744.645	3.751.645	7.000 V
----------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	8.550.349	-	184.157	184.157	-
Onttrekking reserves	8.653.083	195.668	209.170	209.170	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	102.734	195.668	25.013	25.013	-

Gerealiseerd resultaat	3.833.977	3.940.313	3.769.658	3.776.658	7.000 V
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve exploitatieresultaat	209.170	209.170	- Algemene reserve exploitatieresultaat	184.157	184.157
Totaal	209.170	209.170	Totaal	184.157	184.157
Saldo	25.013	25.013			

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
Omschrijving programma	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel

Programma 1	0		0	
Programma 2	0		0	
Programma 3	0		0	
Algemene dekkingsmiddelen	184.157		184.157	
Totaal	184.157	0	184.157	0
Onttrekkingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
Omschrijving programma	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel
Programma 1	68.237	201.587	27.141	201.587
Programma 2	247.587		237.012	
Programma 3	1.766.582		1.177.968	
Algemene dekkingsmiddelen	209.170		209.170	
Totaal	2.291.576	201.587	1.651.291	201.587

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op het Natuur- en Recreatieschap van toepassing zijnde regelgeving.

In 2017 is op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomsten en mandaatregeling, dhr. Thijsen, directeur Staatsbosbeheer, topfunctionaris volgens de WNT. Hij is in loondienst bij Staatsbosbeheer.

De in onderstaande tabellen opgenomen bezoldigingen (kosten) zijn niet als zodanig in rekening gebracht bij het Recreatieschap. De inzet (dienstverlening) valt namelijk onder de dienstverleningsovereenkomst met het Recreatieschap en de hiermee samenhangende kosten zijn conform de begroting 2017 in rekening gebracht bij het Recreatieschap (fixed-price).

Het bezoldigingsmaximum in 2017 is € 181.000,- Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1a. Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking:

bedragen x € 1	Dhr. S. Thijsen	
Functiegegevens	Directeur	
Aanvang en einde functie vervulling in 2017	01-01-2017	31-12-2017
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	
Gewezen topfunctionaris?	Nee	

(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	194.503
Beloningen betaalbaar op termijn	19.261
Subtotaal	213.764
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000
Af: Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totale bezoldiging	213.764
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsregeling
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functie vervulling in 2016	01-01-2016 31-12-2016
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	193.002
Beloningen betaalbaar op termijn	17.114
Totale bezoldiging 2016	210.116

Op de bezoldiging van de heer S. Thijsen is het overgangsrecht op basis van artikel 7.3 WNT van toepassing. Daarin is opgenomen dat tot en met 31 december 2018 de bezoldiging op het huidige niveau blijft. Daarna volgt een stapsgewijze afbouw tot maximaal 100 % van het bezoldigingsmaximum op 1 januari 2022.

Behalve de heer S. Thijsen zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

Bestuurslid	functie(s)	belastingen, sociale verzekeringspremies, pensioenen, vergoedingen, andere voordelen, met name van de gemeente, van het dienstverband						1) =
		belastingen	socialereverzekeringspremies	pensioenen	vergoedingen	andere voordelen	met name van de gemeente	
Dhr. R.A.Janssen	voorzitter	0	0	0	0	1	0	
Dhr. R.A.M. van der Sande		0	0	0	0	1	0	
Dhr. J.F. Weber		0	0	0	0	1	0	
Dhr. J. Heuvelink	Secretaris	0	0	0	0	1	0	
Mevr. I. den Heijer		0	0	0	0	1	0	
Mevr. K. Arends		0	0	0	0	1	0	
Dhr. D.B. van Woudenberg		0	0	0	0	1	0	
Dhr. J. Hordijk		0	0	0	0	1	0	
Dhr. D. de Haas		0	0	0	0	1	0	
Dhr. A.L.H. Visser		0	0	0	0	1	0	
Dhr. B.J. Eerdmans	Vice-voorzitter	0	0	0	0	1	0	
Dhr. P.J. Langenberg		0	0	0	0	1	0	

In de kolom “duur van het dienstverband” is de duur van het bestuurslidmaatschap vermeld. De genoemde vergoedingen zijn over 2017 zijn nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens van € 181.000,-

5.6 Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die de jaarcijfers beïnvloeden.

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
R.A. Janssen (voorzitter)	Provincie Zuid-Holland, GS	Dhr. J.F. Weber, GS
Dhr. B.J. Eerdmans	Gemeente Rotterdam, B&W	Dhr. A.L.H. Visser, B&W
Dhr. J. Heuvelink	Gemeente Lansingerland, B&W	Dhr. S. Fortuyn, B&W
Dhr. D.B. van Woudenberg	Gemeente Zuidplas, B&W	

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
Dhr. R.A. Janssen	Provincie Zuid-Holland, GS	A.W. Bom-Lemstra
Dhr. R.A.M. van der Sande	Provincie Zuid-Holland, GS	F. Vermeulen
Dhr. J.F. Weber	Provincie Zuid-Holland, GS	
Dhr. J. Heuvelink	Gemeente Lansingerland, B&W	Dhr. S. Fortuyn
Mevr. I. den Heijer	Gemeente Lansingerland, raad	Dhr. E. Neeleman
Mevr. K. Arends	Gemeente Lansingerland, raad	Dhr. J.P. Blonk
Dhr. D.B. van Woudenberg	Gemeente Zuidplas, B&W	Dhr. K.J.G. Kats
Dhr. J. Hordijk	Gemeente Zuidplas, B&W	Dhr. K.J.G. Kats
Dhr. D. de Haas	Gemeente Zuidplas, B&W	Dhr. K.J.G. Kats
Dhr. A.L.H. Visser	Gemeente Rotterdam, B&W	-
Dhr. B.J. Eerdmans	Gemeente Rotterdam, B&W	-
Dhr. P.J. Langenberg	Gemeente Rotterdam, B&W	-